

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Diplomová práce

Bc. Vladimíra Plandorová

2007

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Katedra veřejného sektoru

Projekt chráněné dílny

Vypracovala:

Bc. Vladimíra Plandorová

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Jaroslava Sedláková, Ph.D.

Jihlava, listopad 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma

»**Projekt chráněné dílny**«

jsem vypracoval samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály

uvádím v příloženém seznamu literatury.

Jihlava, listopad 2007

podpis studenta

Anotace

Projekt chráněné dílny

Práce shrnuje legislativní prostředí provozu chráněné dílny. Popisuje příklad dobré praxe v této oblasti. Na modelovém příkladu chráněné dílny pro 10 klientů je navržen projekt chráněné dílny v Jindřichově Hradci.

Listopad 2007

Poděkování

Za cenné rady, náměty a inspiraci

bych chtěla poděkovat

Mgr. Jaroslavě Sedlákové, Ph.D.,

z Vysoké školy ekonomické v Praze,

Fakulty managementu v Jindřichově Hradci.

Obsah

Úvod	1
1 Vymezení pojmů.....	3
2 Lidé se zdravotním postižením	6
2.1 Statistická data	8
2.2 Důsledky zdravotního postižení	10
3 Nezaměstnanost a státní politika zaměstnanosti.....	13
4 Zaměstnávání osob se zdravotním postižením.....	16
5 Významné mezinárodní dokumenty, týkající se zaměstnávání osob se zdravotním postižením	18
6 Zákonná úprava otázky zaměstnávání lidí se zdravotním postižením v ČR	21
6.1 Zákon č. 435/2004 o zaměstnanosti	22
6.1.1 Pracovní rehabilitace	23
6.1.2 Chráněné pracovní místo a chráněná dílna	25
6.1.3 Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením	28
6.1.4 Práva a povinnosti zaměstnavatelů a spolupráce s úřady práce	30
6.2 Vyhláška č. 518/2004 Sb.	32
6.3 Další zákony	33
7 Další zajímavé dokumenty	37
7.1 Program na podporu obnovy nebo technického zhodnocení hmotného investičního majetku, který slouží k pracovnímu uplatnění osob se zdravotním postižením	37
7.2 Zákon o sociálních službách	39
8 Reálné šance na zaměstnání osoby se zdravotním postižením	42
9 Příklady z praxe	44
10 Projekt chráněné dílny o.s. OKNA.....	47
10.1 Lokalizace projektu – Jihočeský kraj, okres Jindřichův Hradec	47
10.2 Odůvodnění projektu – současný stav na trhu práce	49
10.3 Realizátor projektu – občanské sdružení OKNA	52
10.4 Výchozí podmínky pro realizaci projektu	54
10.5 Analýza konkurence	55
10.6 Akční plán	57
10.7 Rozpočet provozu chráněné dílny	62
10.8 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	68
10.9 Snímek pracovního dne v chráněné dílně	70

11	Připravovaná reforma veřejných financí v letech 2007 – 2010	71
12	Kombinace chráněné dílny a poskytování sociálních služeb	74
13	Závěr	78
	Použité zdroje	81
	Knihy	81
	Internetové články	81
	Statistiky	85
	Konzultace	85
	Přílohy	86

Úvod

Motto:

Právo na práci je spojené se štěstím a s chutí do života

Lafayette Ronald Hubbard

Téma osob se zdravotním postižením a konkrétně projektu chráněné dílny jsem si zvolila proto, že mě osobně přijde velmi zajímavé a sama si život bez pracovního uplatnění a kontaktu s kolektivem nedovedu představit.

Osoby se zdravotním postižením však mají možnosti pracovního uplatnění velmi omezené. Přestože se i mezi nimi najde skupina, která díky dobré kvalifikaci najde uplatnění u společnosti, která se nebojí zaměstnat postiženou osobu, většina takové štěstí nemá. A právě pro tyto osoby je uplatnění v chráněné dílně jednu z mála možností jak se dále rozvíjet a nezůstat v domácí izolaci.

Protože jsou chráněné dílny v drtivé většině provozovány neziskovými organizacemi, boj o přežití je každodenní součástí jejich existence. Současná doba neustále tlačí na zvyšování výkonu a efektivnosti a klienti chráněných dílen již z podstaty svého postižení nejsou schopni těmto požadavkům moderní doby vyhovět. Za nejdůležitější část této diplomové práce pokládám sestavení předběžného ročního rozpočtu pro provoz chráněné dílny. Podle hospodářského výsledku následně hodlám vyvodit závěr o udržitelnosti projektu, případně se pokusím navrhnout řešení v případě ztráty, kterou předpokládám. To bude praktickým výstupem této práce. Těmto výpočtům bude v praktické části předcházet seznámení s úspěšně fungujícími chráněnými dílnami, samotným o. s. OKNA a podmínkami za kterých bude plánovaná dílna vznikat.

O aktuálnosti tohoto tématu vypovídá mimojiné to, že osobou s nějakým druhem zdravotního postižení je podle statistik každý desátý spoluobčan, v celoevropském měřítku každý desátý

Evropan. A ačkoliv se mnoho chorob, které mohou způsobit zdravotní postižení, podařilo díky vývoji lékařské vědy vymítit či jejich následky omezit, riziko pracovních úrazů, válečných konfliktů či dopravních nehod ovlivnit nedovedeme.

Problematika integrace osob, které jsou z jakéhokoliv důvodu ohroženy sociálním vyloučením, se proto začíná stále častěji objevovat také v různých programových dokumentech od nejnižších vládních či samosprávných úrovní až po dokumenty Evropské unie. Řada z nich přímo obsahuje závazek zvyšovat možnosti uplatnění osob se zdravotním postižením. V české legislativě představuje významnou změnu nový zákon o sociálních službách, který přichází s institutem smlouvy o poskytnutí sociální služby a standardy pro poskytování těchto služeb. Osoby v nepříznivé životní situaci, které se stanou příjemci příspěvku na péči pak mohou samy rozhodovat o tom, kdo jim poskytne sociální službu. Teoretická část tedy přinese průřez českou legislativou, která se týká neziskových organizací, či přímo chráněných dílen, a dále pak také alespoň nástin obsahu tématických nadnárodních dokumentů.

Cílem této práce je tedy shrnout legislativní prostředí provozu chráněné dílny, uvést dobrý příklad z praxe a na základě takto získaných informací navrhnout modelový projekt pro občanské sdružení OKNA, které od roku 2003 funguje v Jindřichově Hradci. Pokud tato práce alespoň trochu přispěje k úspěšnému zvládnutí tak náročného úkolu, jakým zřízení úspěšné chráněné dílny bezesporu je, pak splní svůj cíl.

1 Vymezení pojmů

Nejprve se seznámíme s několika důležitými pojmy, se kterými se bude v tomto textu pracovat. Jedná se zejména o termíny:

Zdravotní postižení

Postižení člověka, které nepříznivě ovlivňuje kvalitu jeho života, zejména schopnost navazovat a udržovat vztahy s lidmi a schopnost pracovat.

Hlavními, běžně používanými kategoriemi zdravotního postižení jsou:

- postižení sluchu
- postižení zraku
- poruchy řeči/komunikace
- postižení mentální
- postižení pohybového ústrojí
- postižení duševní poruchou

U jednotlivého člověka se mohou vyskytovat v různých stupních a v různých kombinacích.

V platných českých zákonech zatím existuje několik nepropojených vymezení zdravotního postižení, která se opírají o chybějící schopnost postiženého občana k soustavné výdělečné činnosti.

- **z. 155/1995 o důchodovém pojištění** definuje zdravotní postižení jako invaliditu rozlišovanou ve dvou stupních,
- **z. 117/1995 o státní sociální podpoře**, a navazující **v. 207/1995, o stupních zdravotního postižení** rozlišuje pro dospělé rovněž dva stupně zdravotního postižení, ale podle jiného kvalifikačního principu,

- **z. č.435/2004 Sb., o zaměstnanosti** definuje osoby se zdravotním postižením, zdravotně znevýhodněné osoby a dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav,
- **z. 100/1988 o sociálním zabezpečení** používá pojem těžce zdravotně postižený občan, ale bez definice postižení,
- **zákon č. 108 ze dne 14. března 2006 o sociálních službách:** tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby.

Vládní výbor pro zdravotně postižené počítá mezi postižené i osoby trpící diabetem, psoriázou, epilepsií a osoby trpící dalšími chorobami, které nejsou tak časté. Někdy bývají zahrnuty i osoby, které prodělaly srdeční či mozkovou příhodu.¹

Chráněná práce

Pracovní činnost na vhodně zvoleném nebo upraveném výrobním programu, popřípadě vybraná pracovní náplň, vykonávaná zpravidla zaměstnancem s těžším zdravotním postižením za zcela mimořádných pracovních podmínek, které jsou upravené podle jeho fyzických a psychických schopností.²

Chráněné pracovní místo

Pracovní místo vytvořené zaměstnavatelem (fyzická či právnická osoba) pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody s úřadem práce. Chráněné pracovní místo musí být provozováno po dobu nejméně 2 let ode dne sjednaného v dohodě. ÚP může na toto místo poskytnout příspěvek. Chráněným pracovištěm je také pracoviště zřízené v domácnosti občana se změněnou pracovní schopností.

¹ Matoušek Oldřich – *Slovník sociální práce*

² JUDr. Jouza Ladislav – Nový zákon o zaměstnanosti s komentářem

Chráněná pracovní dílna

Pracoviště zaměstnavatele (fyzická či právnická osoba) vymezené na základě dohody s ÚP a přizpůsobené pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, kde je v průměrném ročním přepočteném počtu zaměstnáno více než 60% těchto zaměstnanců. Jde v podstatě o soubor několika pracovišť, která jsou přiměřeně upravená k chráněné práci v určitém prostoru.

Chráněná pracovní dílna musí být provozována po dobu nejméně 2 let ode dne sjednaného v dohodě. ÚP může na vytvoření chráněné dílny a její provozní náklady poskytnout příspěvek.

V chráněné dílně pracují zejména lidé, kteří mají těžší zdravotní postižení a těžší mentální postižení, u nichž se nepředpokládá, že by se mohli uplatnit na volném trhu práce.¹

Volný trh práce

Pracovní místa na pracovištích, která nemají statut chráněné dílny podle platné legislativy. Pracovníci zde nejsou soustředěni na základě společného znaku – znevýhodnění na trhu práce. Opakem „otevřeného“ či „volného“ je „chráněný“ trh práce.

¹ Matoušek Oldřich – *Slovník sociální práce*

2 Lidé se zdravotním postižením

Občané se zdravotním postižením v České republice tvoří menšinu. Kvalifikované odhady uvádějí, že se jedná přibližně o 10% obyvatel. To odpovídá celoevropskému průměru – každý desátý Evropan je osobou se zdravotním postižením.¹

Tyto osoby jsou z řady historických, sociologických, antropologických a sociopsychických, ale i ekonomických a obecně společenských důvodů velmi specifickou, avšak vnitřně velmi diferencovanou skupinou.

Na vnitřní diferenciaci uvnitř skupiny ZP je možno nahlížet podle mnoha kritérií. Nejběžněji se dělení provádí podle hloubky postižení (v řadě i oficiálních kritérií se setkáme s dělením ZP na „mírné, středně těžké a těžké postižení“) nebo podle převládajícího zdravotního postižení (tělesné, mentální a duševní, zrakové, sluchové, řečové, kombinace, nemocní s civilizačními chorobami). Každá z těchto jednotlivých skupin pak zahrnuje velmi různorodou skupinu stavů, nemocí, postižení a zejména jejich nositelů.

Zdravotní postižení se však netýká pouze osob, které jsou jeho nositelem. Většina těchto osob žije v nějaké rodině a proto se tato problematika dotýká mnohem vyššího počtu lidí. Tyto rodiny jsou v důsledku zdravotního postižení v různé míře bezprostředně zasaženy například ve sféře psychologické, sociální či ekonomické.

Dalo by se všeobecně konstatovat, že zdravotní postižení je zvykově chápáno jako automatický předpoklad na základě kterého jeho nositele klasifikujeme jako objekt sociální péče, charitativních aktivit a v lepším případě lidského soucit. *„Člověk se zdravotním postižením je v obecném povědomí vnímán převážně jako paternalistický objekt sociálního zabezpečení. Jako někdo, kdo již z podstaty věci potřebuje JEN pomoc, vedení, péči a ochranu, kdo je nemohoucí, závislý a nedokáže si zajistit vlastní obživu.“²* Samozřejmě je

¹ Krhutová Lenka – *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*

² Krhutová Lenka – *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*

pravda, že osoba se zdravotním postižením obvykle ve zvýšené míře využívá systémů sociální ochrany. Pokud je však toto jediný úhel pohledu, pak je velmi deformovaný a zastiňuje celkový obraz o životě a možnostech lidí s postižením jako svébytných osobností, které jsou s jistou pomocí, schopny aktivně utvářet svůj život.

Myšlenka, že člověk se zdravotním postižením je také subjektem práv se začala více prosazovat teprve od 60. let 20. století a v praxi její realizace není snadná. Překážkou jsou zakořeněné předsudky a zvyky, neinformovanost apod.. Současné trendy u nás pomalu ale jistě ukazují odklon od pasivního způsobu péče směrem k posilování pojetí člověka jako subjektu práv, kdy si občan sám může volit typ služby a jejího poskytovatele.

Tomu odpovídá i současný trend, kdy stále roste počet lidí se zdravotním postižením, kteří si na úřadech vyřizují své záležitosti sami. To je však možné i díky tomu, že stále větší počet těchto občanů žije díky rozvoji nových typů sociálních služeb v prostředí přirozených komunit a lidé se zdravotním postižením již nejsou automaticky umísťováni do velkých ústavních zařízení s nepřetržitým pobytem, jak tomu bylo dříve.

Pokud však jde o typ situací, které občané se zdravotním postižením přichází na úřady řešit, se dá říci, že se v zásadě neliší od majoritní populace. Často je však z důvodu postižení vyžadován mezioborový přístup k řešení. Specifický bývá i kontakt mezi úředníkem a občanem se zdravotním postižením.

Při jednání s lidmi se ZP je důležité dbát na používání vhodných termínů a pojmů. Všichni lidé, tedy i lidé se zdravotním postižením, mají právo na plnohodnotný život, právo na sociální začlenění a právo na ochranu cti a lidské důstojnosti. Proto je neslušné či dokonce nepřijatelné v oficiálním i neoficiálním styku používat pro označení zdravotního postižení termíny, které se v obecném slangu staly synonymy pro pohrdání, nadávku apod.

2.1 *Statistická data*

V podstatě lze říci, že zdravotní omezení, která označujeme jako postižení, provázejí lidstvo od jeho počátku, existují a pravděpodobně přes veškeré úsilí existovat budou. Vyspělým zemím s vysoce rozvinutou preventivní a léčebnou péčí se sice podařilo zlikvidovat nebo alespoň dostat pod kontrolu mnoho nemocí vedoucích k trvalému zdravotnímu postižení, ale stále zde existují další velmi vážné příčiny, které nelze předvídat ani ovlivnit. Například ve světě je každý rok přibližně 8 milionů lidí hospitalizováno kvůli dopravním nehodám a odhadem dochází každoročně k 50 milionům pracovních úrazů, z nichž některé zanechávají trvalé následky. Pokud připočteme i osoby s nemocemi krevního oběhu, se závislostí na alkoholu či drogách, důsledky válečných konfliktů či znečištění životního prostředí, hlad, zemětřesení a další přírodní či lidmi vyvolané katastrofy a nově i důsledky terorismu, pak se celkový odhad 500 milionů lidí se ZP dá považovat za minimální.¹

Konkrétní čísla jsou vždy závislá na zvolených klasifikačních kritériích. Jelikož v České republice existuje několik desítek klasifikačních přístupů, které jsou v některých případech nekompatibilní, je často nemožné výsledky nějak srovnávat či vytvářet časové řady.

Existence tolika klasifikačních přístupů je však ve značně různorodé společnosti zřejmě nezbytná. Reálně totiž existuje řada systémů podpory, které zohledňují různé projevy a důsledky zdravotního postižení.

S vědomím jisté nepřesnosti, lze konstatovat, že je u nás asi 1 milion zdravotně postižených. Tedy asi 10% obyvatel republiky. Pro ostatní evropské země bývá uváděno od 5 do 10%. Prakticky se však jedná spíše o odlišná kritéria posuzování. Podle Důvodové zprávy Evropské unie k přijetí Rozhodnutí Rady Evropy o Evropském roku osob se ZP 2003 má v EU nějaké zdravotní postižení přibližně 38 milionů osob, neboli každý desátý Evropan všech věkových kategorií.

¹ Krhutová Lenka – *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*

Tabulka č. 1 Počty osob s různým druhem ZP

Typ postižení	Počet obyvatel celkem k 1. 1 .2003 10 203 269
Zrakově postižení	58 159
z toho těžce zrakově postižení	16 325
Sluchově postižení	96 931
z toho neslyšící	14 795
Poruchy řeči	58 159
Mentální postižení	290 793
Vady pohybového ústrojí	291 814
z toho vozíčkáři	33 671
Diabetici	515 265
Duševně nemocní	96 931
Epileptici	135 704
Psoriatici	193 832
Celkem	1 802 409

Zdroj: Krhutová Lenka – *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*

Na počátku roku 2004 byla na platformě Českého statistického úřadu zřízena pracovní mezirezortní skupina, která má řešit vytvoření základů měření vybraných statistických dat a ukazatelů vážících se k osobám se zdravotním postižením.

2.2 *Důsledky zdravotního postižení*

Projevují se v řadě oblastí, zejména však v oblasti osobní, společenské a ekonomické.

Důsledky postižení v osobní oblasti

Každé postižení působí na člověka specifickým způsobem vyplývajícím z typu zdravotního postižení, jeho závažnosti i doby, ve které vzniklo.

- Vrozené postižení mění veškeré podmínky vývoje, mění sociální vztahy, vyřazuje některé druhy podnětů, omezuje od počátku vývojové možnosti dítěte. Na druhou stranu, pokud se dítě s postižením narodí, lépe se na něj lépe adaptuje.
- Získané postižení méně zasahuje do vývoje funkcí osobnosti, klade však daleko větší nároky na adaptaci, zvláště v oblasti postižené funkce. Obvykle znamená velký zásah do osobnosti, způsobuje duševní trauma a je subjektivně velmi hluboce prožíváno.

Život s postižením je velice náročný, především na schopnost adaptace. Pro osoby se zdravotním postižením bývá obtížnější přizpůsobit se podmínkám okolí, ať fyzickým (chybějící smyslové podněty; architektonické a jiné bariéry) nebo podmínkám sociálním (mnohem obtížnější zaujímání uspokojivého sociálního postavení mezi vrstevníky, v rodině a ve společnosti vůbec).

Osoba se zdravotním postižením je často nucen používat **kompensační techniky řešení náročných situací**. V zásadě jsou dvojího druhu:

- Aktivní způsoby řešení náročných situací- nejčastěji agrese, a to vůči druhým i sobě, popřípadě věcem. Takové chování může mít účinek na snížení napětí, vybití tenze nebo i dosažení žádoucího. Je možné, že určité způsoby chování související se zvýšenou potřebou sebeprosazení (jako kompenzace limitovaných schopností či možností v jiných oblastech) budou zdravým okolím vnímány jako agresivní. To proto, že jsou v rozporu s obecným postojem k člověku s postižením jako osobě, která je spíše závislá. Vlastní aktivita a sebeprosazování jsou pak někdy vnímány jako

nepřiměřené. Agresivní reakce bývají také často vyvolány situací, kdy se člověk s postižením cítí být objektem soucitu, který v sobě obsahuje podceňování. Významné místo zaujímá kompenzace jako technika, která pomáhá vyrovnat deficit v jedné oblasti zvýšenou výkonností v oblasti jiné. Velmi pozitivní technikou zvládnání náročných životních situací je humor.

- Únikové/pasivní způsoby řešení náročných situací – rezignace na dosažení cíle či řešení situace.

Lidé s postižením, kteří nerezignují a aktivně přistupují k řešení své životní situace, však obvykle vynakládají k dosažení stejných nebo podobných výkonnostních výsledků ve srovnání s lidmi bez postižení nepoměrně více úsilí, jejich aktivity jsou doprovázeny velkou energetickou náročností z hlediska fyzického, psychického i společenského.

Důsledky postižení ve společenské oblasti

Lidé při kontaktu s osobou se zdravotním postižením reagují různě – někdo soucitem, ochranným či opečovávajícím postojem, jiný neúčastným odstupem, odporem, popřením apod.

„Díky zažitým stereotypům bývá člověk se zdravotním postižením obvykle vtlačován do „role postiženého“ a jeho osobnost bývá redukována na jeho handicap. Trvalé postižení či chronické onemocnění může být hodnoceno jako stigma. Stigmatizovaná onemocnění jsou takové odchylky, které mají nežádoucí nápadnosti v sociálních projevech (zevnějšek, komunikace, ...). V tomto případě nejde jen o faktické omezení psychických či somatických funkcí, ale mnohem více o způsob, jakým jsou tyto lidé vnímáni, hodnoceni a na základě toho i akceptováni, či spíše neakceptováni.“¹ Stigmatizace se může projevat např. při komunikaci s postiženou osobou, kdy je typický protektorský přístup či neochotou vyslechnout její názor, omezením doby komunikace apod. Vlivem této stigmatizace a existencí řady bariér

¹ Krhutová Lenka – *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*

(psychologických, sociálních, informačních, komunikačních, prostorových apod.) dochází často k omezení osobních a pracovních kontaktů, zájmových a kulturních aktivit. Často se také přidává ztráta nebo nutnost změny zaměstnání, což vede ke snížení společenské prestiže a k celkově nižšímu sociálnímu statusu.

V posledních letech se také stále častěji setkáváme s pojmem integrace. Její podstatou je úprava vztahů mezi „většinou“ a „menšinou“, podmínky jejich soužití a úspěšnost začleňování osob se zdravotním postižením do společnosti. *Předpokládá samostatnost, nezávislost člověka, nevyžaduje zvláštní ohledy nebo přístupy ze strany přirozeného prostředí. Nižší fází začlenění je **adaptace**. Charakterizujeme ji jako schopnost člověka s postižením přizpůsobit se sociálnímu prostředí, komunitě a společenským podmínkám. Ještě nižší fází je **utilita** (člověk již není samostatný a v mnoha oblastech je závislý na jiných lidech. Ani přes plnou terapeutickou a rehabilitační péči se nemůže zcela socializovat a trvale žít samostatně) a **inferiorita** (Lidé jsou zcela nesamostatní, jsou odkázáni na ošetrovatelskou péči, sociální vztahy se vůbec nevytvářejí, vyčlenění ze společnosti).¹*

Důsledky postižení v ekonomické oblasti

Z hlediska jednotlivce je ekonomickým důsledkem zdravotního postižení často ztráta nebo minimálně nutnost změny zaměstnání. Ta přináší snížení či ztrátu ekonomického příjmu a tím i snížení dřívějšího osobního standardu. Ve spojení se zvýšenými životními náklady, které s sebou obvykle přináší zdravotní postižení (např. na zajištění specifických úprav prostředí, pořízení pomůcek nebo služeb) se jedná o velmi náročnou životní situaci.

Náklady spojené s nezaměstnaností přitom bývají rozděleny nerovnoměrně. Častěji bývají nezaměstnaností postiženi méně kvalifikovaní pracovníci, určité sociální skupiny a je rozdílná i podle věku, pohlaví či regionu.

¹ Krhutová Lenka – *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*

3 Nezaměstnanost a státní politika zaměstnanosti

„Nezaměstnanost je běžným společenským jevem a určitá výše nezaměstnanosti je dokonce atributem fungujícího trhu práce. Je-li však vysoká či přetrvává-li dlouhou dobu, stává se problémem.“¹

Míru nezaměstnanosti spočteme následovně:

$$u = U / (L + U) \times 100$$

u... míra nezaměstnanosti (v %)

U...počet nezaměstnaných, tzn. osob, které nejsou zaměstnány, ale jsou schopny pracovat, jsou ochotny do určité doby nastoupit do zaměstnání, nemají placené zaměstnání ani sebezaměstnání a aktivně ho hledají.

L.....počet zaměstnaných

Nezaměstnanost, která vyplývá ze strukturálního či teritoriálního nesouladu mezi nabídkou a poptávkou po práci již vyžaduje oproti frikční, krátkodobé nezaměstnanosti například změnu kvalifikace či bydliště a je finančně i časově náročnější. Bývá spojena s individuálními i společenskými náklady.

Ekonomické důsledky nezaměstnanosti:

- zvýšenými výdaji veřejných rozpočtů v sociální oblasti (protože může vzrůst počet osob, které propadnou tzv. sociální sítí a dostanou se do stavu sociální nouze, nárůst kriminality,...),
- zvýšenými náklady na aktivní politiku zaměstnanosti,

¹ Brožová Dagmar - *Kapitoly z ekonomie trhů práce*

- snížení daňových příjmů státu, protože nezaměstnaní neodvádějí daně z mezd, firmám v důsledku nižší produkce klesají zisky z nichž odvádějí daně,
- znehodnocení lidského kapitálu, který ztrácí pracovní návyky, nezískává nové znalosti a zaostává,
- nevyužití faktoru práce způsobuje i nižší využití ostatních výrobních faktorů,
- ztrátou produkce z důvodu nevyužití potenciálních pracovních sil (vztah mezi objemem produkce a mírou nezaměstnanosti vyjadřuje tzv. Okunův zákon:

$$u - u^* = - \Phi (y - y^*)$$

kde $(u - u^*)$ představuje rozdíl mezi aktuální a přirozenou mírou nezaměstnanosti, $(y - y^*)$ je odchylka produktu od potenciálu a koeficient Φ kvantifikuje citlivost míry nezaměstnanosti na mezeře produktu. Koeficient Φ má záporné znaménko, protože se má za to, že s růstem produktu nad potenciál míra nezaměstnanosti klesá a opačně. Podle odhadů A. M. Okuna prováděných na empirických datech z USA po 2. světové válce do konce 60. let minulého století činil tento koeficient 1/3. Tzn., že zvýšení produktu od 3% nad potenciál vede ke snížení nezaměstnanosti o 1 procentní bod pod přirozenou úroveň.

- Celková nižší spotřeba vede k nižšímu HDP. Rapidní pokles spotřeby tlumí tzv. sociální síť, která umožní alespoň částečné uspokojení potřeb i bez příjmů ze zaměstnání. Společně se spotřebou klesá i objem úspor, což snižuje zásobu zápůjčního kapitálu.

Důsledky nezaměstnanosti v osobní rovině představují zejména ztráta sociálního statutu, důstojnosti a prestiže, ztráta sociálních kontaktů, zhroucení časové struktury dne a celkový negativní vliv na psychické a fyzické zdraví.

Dosahovat dynamické rovnováhy na trhu práce, produktivního využívání pracovních sil a zabezpečení práva občanů na zaměstnání má za úkol státní politika zaměstnanosti. Ta je

součástí hospodářské politiky vlády. Základním právním předpisem je zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti.

Státní politika zaměstnanosti se podílí na:

- přípravě adaptabilní pracovní síly,
- rozvoji infrastruktury trhu práce tzn. zprostředkovatelské, informační a rekvalifikační služby,
- vytváření podmínek pro územní mobilitu pracovních sil,
- zajištění sociálně přijatelných podmínek pro občany, kteří se stali dočasně nezaměstnanými.

Státní politiku zaměstnanosti v České republice zajišťuje:

Ministerstvo práce a sociálních věcí, které sleduje a vyhodnocuje aktuální situaci na trhu práce, zpracovává koncepční materiály, hospodaří s prostředky určenými na státní politiku zaměstnanosti, vykonává kontrolní činnost v úseku zaměstnanosti a řídí úřady práce.

Úřady práce, které působí na lokální úrovni. Sledují a hodnotí stav na místním trhu práce, informují občany a zaměstnavatele, zprostředkovávají vhodné zaměstnání, vedou evidenci uchazečů o zaměstnání, organizují rekvalifikace, poskytují poradenství, podporují zřizování nových pracovních míst, kontrolují dodržování závazných právních předpisů o zaměstnanosti atp.

Pro zabezpečení státní politiky zaměstnanosti se uplatňují tři nástroje:

1. Veřejné výdaje: přímé nákupy zboží a statků (podpora produkce podniků), zaměstnávání lidí v administrativě, výdaje na aktivní a pasivní politiku zaměstnanosti
2. Daňová politika: daňové zatížení výrobního faktoru práce je neoddiskutovatelným faktorem při rozhodování firem o najímání/propouštění pracovníků i při rozhodování jednotlivců zda se jim vyplatí hledat práci
3. Regulační a legislativní opatření vlády: dovozní kvóty a tarify, příjmová a mzdová regulace, pracovně právní legislativa

Aktivní politika zaměstnanosti používá následující nástroje: rekvalifikace, investiční pobídky, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, překlenovací příspěvky, příspěvky na dopravu zaměstnanců, příspěvky na zapracování, atp. Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti činily v letech 2004 a 2005 přibližně jednu třetinu celkových výdajů na státní politiku zaměstnanosti¹

Pasivní politiku zaměstnanosti představuje

- systém pojištění v nezaměstnanosti, tj. podpory v nezaměstnanosti
- systém státní pomoci v nezaměstnanosti, tj. dávky sociální pomoci, jejichž výše se odvozuje od výše poslední vyplácené mzdy.

Státní politika zaměstnanosti je financována z příspěvku na politiku zaměstnanosti.

4 Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Je obecně přijímanou pravdou, že právo na práci, či realizaci formou účasti občana na pracovním trhu je jednou z nejdůležitějších podmínek kvalitního života. A zdaleka tím není míněna pouze ekonomická stránka věci.

Pro občany se zdravotním postižením je však stále obtížnější nalézt na trhu práce uplatnění. A to se netýká pouze České republiky, ale celého světa. Současnou společnost lze totiž charakterizovat tlakem na vysokou produktivitu práce, vysokou flexibilitu zaměstnance i podnikatelských subjektů. Těmto požadavkům většinou lidé se zdravotním postižením nemohou vyhovět. Trvalý převis poptávky nad nabídkou pracovních míst pak vede k vytlačování minoritních uchazečů. Různé studie uvádějí, že až 50% ekonomicky neaktivních občanů jsou osoby se ZP. Další značná část patří mezi nezaměstnané. Nejčastěji

¹ Brožová Dagmar - *Kapitoly z ekonomie trhů práce*

diskriminovanou skupinou nezaměstnaných jsou dlouhodobě nezaměstnaní. Z nich vedle Romů, osob nad 55 let a žen s malými dětmi také osoby se ZP.

Míra ekonomické aktivity těchto osob je nízká a v posledních letech výrazně stoupá specifická míra nezaměstnanosti osob se zdravotním postižením. V tabulce je vidět neustálý nárůst počtu občanů evidovaných jako nezaměstnaných, stejně jako nárůst počtu uchazečů se ZP na jedno volné pracovní místo.

Tabulka č. 2 - Neumístění uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa (stav k 31. 12. 2005)

Rok	Míra registrované nezaměstnanosti v %	Neumístění žadatelé o práci		Volná pracovní místa		Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo
		Celkem	Z toho osoby se ZPS	Celkem	Z toho pro osoby se ZPS	
1990	0,73	39 379	.	57 616	.	
1991	4,13	221 749	17 032	48 402	1 016	16,8
1992	2,57	134 788	15 502	79 422	2 316	6,7
1993	3,52	185 216	20 016	53 938	1 666	12,1
1994	3,19	166 480	22 015	76 581	1 418	15,6
1995	2,93	153 041	22 687	88 047	1 506	15,1
1996	3,52	186 339	31 455	83 976	1 489	21,2
1997	5,23	268 902	40 460	62 284	1 291	31,4
1998	7,48	386 918	48 951	37 641	1 242	39,5
1999	9,37	487 623	57 615	35 117	1 349	42,8
2000	8,78	457 369	59 025	52 060	2 811	21
2001	8,90	461 923	61 518	52 084	2 108	29,2
2002	9,81	514 435	66 907	40 651	1 747	38,3
2003	10,31	542 420	71 806	40 188	1 587	45,3
2004	a) 10,33 b) 9,47	541 675	74 672	51 203	1 704	43,9

Zdroj: statistická ročenka ČR za rok 2005, část 10 Trh práce, tab. č. 10-8, vlatní výpočet

Problémy, týkající se zaměstnávání osob se ZP jsou celosvětové. V České republice je však oproti zemím Evropské Unie méně používáno zaměstnávání na tzv. částečný úvazek. V případě nezaměstnanosti hendikepovaných je obecně nejrizikovějším faktorem hloubka postižení a jeho specifický druh (kombinovaná, mentální) a nízká kvalifikace. Ta je nezpochybnitelným předpokladem pro zaměstnání i zdravých lidí. V případě občana se zdravotním postižením proto pak hovoříme o co nejvyšší možné kvalifikaci.

K uvedeným předpokladům často přistupují další „obecná“ riziková hlediska. Např. vyšší věk uchazeče o práci či dostupnost pracovního místa.

Na druhé straně však existuje i taková skupina občanů se zdravotním postižením, která díky vhodné kvalifikaci nachází uplatnění i na otevřeném trhu práce relativně snadno.

Nezaměstnanost občanů se ZP vykazuje značné rozdíly mezi jednotlivými regiony. V roce 2002 například existovaly i takové okresy (Zlín, Ostrava, Karviná, Nový Jičín), kde poměr přesahoval 800 uchazečů na 1 VPM.

5 Významné mezinárodní dokumenty, týkající se zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Problematika zdravotního postižení a diskriminace osob se zdravotním postižením dlouho v mezinárodních i národních úpravách chyběla. Začala objevovat teprve v posledních desetiletích. Z mnoha dokumentů namátkou vyberu pouze několik.

Světový akční program týkající se postižených – Rezoluce Valného shromáždění OSN 37/52. Byla přijata roku 1982 a je vyvrcholením několika rezolucí týkajících se práv osob se zdravotním postižením. Jako první svého druhu obsahuje ustanovení týkající se vyrovnávání příležitostí pro osoby se ZP v rámci OSN.

Doporučení Rady, týkající se zaměstnávání zdravotně postižených v Evropském společenství z roku 1986 obsahuje výzvu členským státům aby přijaly „opatření podporující pracovní uplatnění a odborný výcvik zdravotně postižených“.

Charta základních sociálních práv pracovníků Byla přijata státy Evropského společenství ve Štrasburku roku 1989. Nemá sice přímou právní závaznost, ale zakotvuje zvýšenou

ochranu určitých kategorií zaměstnanců. V článku 29 se píše, že „každá invalidní osoba musí požívat takových opatření, která jí bez ohledu na povahu a příčinu invalidity usnadní zařadit se do sociálního procesu.

Doporučení Rady Evropy z roku 1992 „Dílčí dohoda v oblasti sociálního a veřejného zdraví“ představuje vzorový program politiky rehabilitace a integrace do společnosti. Politika má být vedena ve spolupráci s osobami se ZP a jejich organizacemi. Věnuje se mj. na poradenství pro volbu povolání, odborný výcvik, zaměstnání a společenskou integraci. Cílem je poskytnout osobám se ZP co nejúplnější pracovní integraci, bude-li to možné pak v normálním pracovním prostředí. Pro těžce zdravotně postižené pak zajistit pracovní uplatnění v chráněných dílnách a na chráněných pracovištích. Chráněná práce má sloužit zejména jako příprava pro práci v normálním prostředí. V žádném případě by nemělo docházet k izolaci osob se zdravotním postižením. Podle doporučení pak chráněné dílny mají poskytovat osobám se zdravotním postižením užitečnou a placenou práci. Podpora zaměstnávání zdravotně postižených má být upřednostněna před finanční pomocí. Doporučení požaduje pro osoby se zdravotním postižením rovnost příležitostí při získávání a udržení zaměstnání, odměňování a možnostech profesního postupu.

Evropský akční plán rovných příležitostí pro osoby se ZP, přijatý roku 2003 explicitně upravuje postup orgánů EU při provádění politiky zaměřené na intenzivnější začlenění osob se ZP do ekonomiky. Jeho časový horizont je rok 2010. První fáze tohoto plánu byla plánována na roky 2004 a 2005. Jejím cílem bylo vytvoření nezbytných podmínek k prosazování zaměstnávání osob se ZP, právo na práci by mělo platit i pro zdravotně postižené. Mezi nejdůležitější oblasti patřila dostupnost zaměstnání, stabilita v něm a celoživotní vzdělávání, podporující zaměstnatelnost.¹

¹ Mezinárodně-právní standardy

Akční plán sociálního začleňování (NAPSI) 2006-2008 je jedním ze strategických plánů, které budou členské státy EU, tedy i Česká republika, předkládat Evropské komisi v rámci Národní zprávy o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování. Je jakýmsi „zhmotněním“ Evropské strategie sociálního začleňování. Stanovuje cíle v oblasti boje s chudobou a sociálním vyloučením na základě Společných cílů, které členské státy přijaly na jarním zasedání Evropské rady 2006.

Cíle v oblasti sociálního začleňování:

- *zajistit dostupnost zdrojů, služeb potřebných pro participaci na životě společnosti pro všechny, potlačování sociálního vyloučení, převážně extrémních forem sociálního vyloučení a boj se všemi způsoby diskriminace, které vedou k sociálnímu vyloučení;*
- *zajistit aktivní sociální začlenění pro všechny, prostřednictvím podpory participace na trhu práce a potíráním chudoby a sociálního vyloučení, konkrétně mezi nejvíce znevýhodněnými skupinami obyvatelstva;*
- *zajistit transparentní přípravu strategie a zapojení všech relevantních aktérů do její tvorby, implementace a monitorování na základě principů řádné správy věcí veřejných.¹*

Členské státy v rámci NAPSI identifikují 3-4 priority, na které se budou soustředit a u kterých se domnívají, že nejvíce přispějí k dosažení Společných cílů v oblasti sociálního začleňování. Kvantifikované cíle by měly mít za cíl celkové snížení chudoby a sociálního vyloučení do r. 2010.

Jedním z koncepčních a analytických dokumentů vlády České republiky, který se věnuje tématice zaměstnávání osob se zdravotním postižením je také **Národní plán podpory a integrace pro léta 2006-2009**. Cílem orgánů ČR v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením bude na vyšší úrovni než dosud využít pracovní potenciál osob se ZP. Přes veškerou snahu prozatím nedošlo v ČR ke zvratu v negativním trendu zaměstnávání těchto

¹ Národní akční plán sociálního začleňování 2006-2008

osob. Počet osob se ZP bez zaměstnání absolutně i relativně stoupá. Na podporu zaměstnanosti této skupiny bude i nadále fungovat souhrn opatření, které mají směřovat k zajištění rovnováhy na trhu práce, tj. poradenství, rekvalifikace, společensky účelná pracovní místa, odborná praxe, chráněné dílny a pracoviště apod. Prioritou zůstává aktivní politika zaměstnanosti.

6 Zákonná úprava otázky zaměstnávání lidí se zdravotním postižením v ČR

V této kapitole se pokusím zmapovat současnou legislativu, která se týká osob se zdravotním postižením a možností jejich pracovního uplatnění. Také se konečně dostaneme konkrétně i k předmětu této práce - chráněným dílnám.

Už **Listina základních práv a svobod** stanovuje, že „každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost. Každý má právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací“ (čl. 26), že „zaměstnanci mají právo na spravedlivou odměnu za práci a na uspokojivé pracovní podmínky“ (čl. 28) a že „... osoby zdravotně postižené mají právo na zvýšenou ochranu zdraví při práci a na zvláštní pracovní podmínky...“ a „...na zvláštní ochranu v pracovních vztazích a na pomoc při přípravě k povolání“ (čl. 29)¹.

¹ Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

6.1 *Zákon č. 435/2004 o zaměstnanosti*

Původní zákon 1/1991 o zaměstnanosti pracoval s pojmem změněná pracovní schopnost.

Změněná pracovní schopnost (ZPS) - Omezení možnosti pracovního uplatnění kvůli dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu. Občan se ZPS může pracovat buď na specializovaných pracovištích (chráněná dílna, výrobní zařízení svazů postižených), nebo v organizacích, kde pracují lidé se změněnou schopností práce.

Občan se změněnou pracovní schopností /ZPS - Občan, který má pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav omezenou schopnost pracovat, případně i omezenou schopnost připravovat se na budoucí povolání. Občan se ZPS je poživitelem částečného invalidního důchodu nebo byl uznán částečně invalidním, i když mu nevznikl nárok na ČID, nebo mu sice tento nárok vznikl, ale důchod mu není vyplácen proto, že překračuje určenou hranici příjmů.

Občan se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním postižením /ZPS-TZP

Občan, který má mimořádně omezenou možnost pracovního uplatnění, včetně přípravy na povolání. Pro tyto občany jsou zřizovány chráněné dílny nebo jiná specializovaná pracoviště.

Od října roku 2004 je v platnosti nový **zákon o zaměstnanosti – z. č. 435/2004**. Zrušil označení osoba se změněnou pracovní schopností/osoba se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním postižením a místo nich používá pojem „**osoba se zdravotním postižením**“. Jejich obsah je však podobný.

Ustanovení § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti definuje osoby se zdravotním postižením, kterým je poskytována zvýšená ochrana na trhu práce.

Osobami se zdravotním postižením jsou fyzické osoby, které jsou:

- orgánem sociálního zabezpečení uznány plně invalidními (dále jen "osoby s těžším zdravotním postižením"),

- orgánem sociálního zabezpečení uznány částečně invalidními,
- rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení uznány zdravotně znevýhodněnými.

Za **zdravotně znevýhodněnou osobu** se považuje fyzická osoba, která má takovou funkční poruchu zdravotního stavu, při které má zachovány schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ale její možnosti být nebo zůstat pracovně začleněna, vykonávat dosavadní povolání nebo využít dosavadní kvalifikaci nebo kvalifikaci získat jsou podstatně omezeny z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Za **dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav** se pro účely tohoto zákona považuje nepříznivý stav, který podle poznatků lékařské vědy má trvat déle než jeden rok a podstatně omezuje psychické, fyzické nebo smyslové schopnosti a tím i možnost pracovního uplatnění.

Skutečnost, že je osobou se zdravotním postižením, dokládá fyzická osoba potvrzením nebo rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení. Úřad práce vede evidenci osob se zdravotním postižením, kterým poskytuje služby podle tohoto zákona.

6.1.1 Pracovní rehabilitace

Mají na ní právo osoby se zdravotním postižením.

Pracovní rehabilitace je souvislá činnost zaměřená na získání a udržení vhodného zaměstnání osoby se ZP, kterou na základě její žádosti zabezpečuje úřad práce. Zahrnuje zejména poradenskou činnost zaměřenou na volbu povolání, zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti, teoretickou a praktickou přípravu pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, zprostředkování, udržení a změnu zaměstnání, změnu povolání a vytváření vhodných podmínek pro výkon zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti.

Rehabilitaci zabezpečuje úřad práce místně příslušný podle bydliště osoby se ZP ve spolupráci s pracovně rehabilitačními středisky nebo může na základě písemné dohody pověřit zabezpečení pracovní rehabilitace jinou právnickou či fyzickou osobou. V dohodě je

mj. stanoveno místo a způsob provedení rehabilitace; způsob, výše a podmínky úhrady nákladů na její zabezpečení; způsob ověření získaných znalostí a dovedností; apod.

Úřad práce v součinnosti s osobou se zdravotním postižením sestaví individuální plán pracovní rehabilitace s ohledem na její zdravotní a pracovní způsobilost a situaci na trhu práce. Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem obsah individuálního plánu pracovní rehabilitace, druhy nákladů spojených s prováděním rehabilitace a způsob jejich úhrady.

Teoretická a praktická příprava pro zaměstnání či jinou výdělečnou činnost osob se ZP zahrnuje: přípravu na budoucí povolání podle zvláštních právních předpisů, přípravu k práci, specializované rekvalifikační kurzy.

Příprava k práci je cílená činnost směřující k zapracování osoby se ZP na vhodné pracovní místo a k získání znalostí, dovedností a návyků nutných pro výkon zvoleného zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti. Tato příprava trvá nejdéle 24 měsíců.

Příprava k práci osoby se zdravotním postižením se provádí

- na pracovištích jejího zaměstnavatele individuálně přizpůsobených zdravotnímu stavu této osoby; příprava k práci může být prováděna s podporou asistenta,
- v chráněných pracovních dílnách a na chráněných pracovních místech právnické nebo fyzické osoby,
- ve vzdělávacích zařízeních státu, územních samosprávných celků, církví a náboženských společností, občanských sdružení a dalších právnických a fyzických osob.

Dokladem o absolvování přípravy k práci je osvědčení vydané právnickou nebo fyzickou osobou, u níž byla příprava k práci prováděna. Zaměstnavateli, který provádí na svém pracovišti přípravu k práci osob se zdravotním postižením, může úřad práce uhradit náklady na přípravu k práci těchto osob. O přípravě k

práci prováděné na pracovišti zaměstnavatele uzavírá úřad práce se zaměstnavatelem písemnou dohodu. Ta mj. obsahuje:

- označení pracovní činnosti, na kterou se příprava k práci provádí,
- základní kvalifikační a zdravotní předpoklady potřebné pro přípravu k práci,
- místo a způsob provedení,
- rozsah teoretické a praktické přípravy.

Pro osoby se zdravotním postižením mohou být za stejných podmínek jako rekvalifikace organizovány také specializované rekvalifikační kurzy.

6.1.2 Chráněné pracovní místo a chráněná dílna

Chráněné pracovní místo je pracovní místo vytvořené zaměstnavatelem pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody s úřadem práce. Chráněné pracovní místo musí být provozováno po dobu nejméně 2 let ode dne sjednaného v dohodě.

Na vytvoření chráněného pracovního místa může poskytnout úřad práce zaměstnavateli **příspěvek**. Tento příspěvek může činit maximálně osminásobek (pro osobu se zdravotním postižením) nebo dvanáctinásobek (pro osobu s těžším zdravotním postižením) průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku. Pokud zaměstnavatel, na základě jedné dohody s úřadem práce, vytvoří 10 a více chráněných pracovních míst najednou, sazby příspěvku se zvyšují.

Tento příspěvek je poskytnut za podmínky, že zaměstnavatel nemá v evidenci daní zachyceny nedoplatky a nemá nedoplatek na pojistném či penále na veřejné zdravotní pojištění nebo na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Úřad práce může uzavřít dohodu o poskytnutí příspěvku na vytvoření chráněného pracovního místa i s osobou se zdravotním postižením, která se rozhodne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Tato osoba však musí být evidována u úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání (nezaměstnaný).

Úřad práce může na základě písemné dohody poskytnout i **příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů** na chráněné pracovní místo obsazené osobou se zdravotním postižením, aby jeho provozování nebylo ztrátové. Roční výše příspěvku může činit maximálně trojnásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku.

Chráněná pracovní dílna je pracoviště zaměstnavatele, vymezené na základě dohody s úřadem práce a přizpůsobené pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, kde je v průměrném ročním přepočteném počtu zaměstnáno **nejméně 60%** těchto zaměstnanců. Chráněná pracovní dílna musí být provozována po dobu nejméně 2 let ode dne sjednaného v dohodě. **Na vytvoření chráněné dílny** poskytuje úřad práce zaměstnavateli **příspěvek**. Ten může činit maximálně osminásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku na každé pracovní místo v chráněné pracovní dílně vytvořené pro osobu se zdravotním postižením a dvanáctinásobek této mzdy na pracovní místo pro osobu s těžším zdravotním postižením. Pokud zaměstnavatel na základě jedné dohody s ÚP vytváří 10 a více pracovních míst v chráněné pracovní dílně, pak příspěvek může činit až desetinásobek (na jedno pracovní místo pro osobu se zdravotním postižením), nebo až čtrnáctinásobek (na osobu s těžším zdravotním postižením) uvedené průměrné mzdy. Tento příspěvek se poskytuje za podmínky, že zaměstnavatel nemá v evidenci daní zachyceny daňové nedoplatky a nemá nedoplatek na pojistném či penále na veřejné zdravotní pojištění nebo na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Dohoda o vytvoření chráněné pracovní dílny obsahuje:¹

- identifikační údaje účastníků dohody,
- charakteristiku a počet pracovních míst v chráněné dílně,

¹ zákon č. 435/2004 o zaměstnanosti

- závazek zaměstnavatele, že na vytvořených pracovních místech zaměstná osoby se zdravotním postižením,
- dobu, po kterou bude chráněná dílna provozována,
- výši příspěvku, jeho specifikaci a způsob úhrady,
- podmínky, za kterých bude příspěvek poskytován,
- způsob kontroly plnění sjednaných podmínek,
- podmínky a termín zúčtování poskytnutého příspěvku,
- závazek zaměstnavatele vrátit příspěvek nebo jeho poměrnou část, pokud mu byl jeho zaviněním poskytnut neprávem nebo v částce vyšší, než náležel, a lhůtu pro vrácení příspěvku,
- ujednání o vypovězení dohody.

Úřad práce je povinen v dohodě odlišit podmínky pro poskytnutí příspěvku, jejichž porušení bude postihováno odvodem za porušení rozpočtové kázně podle zvláštního právního předpisu. Nedodržení podmínek poskytnutí příspěvku nebo nevrácení příspěvku ve stanoveném termínu je porušením rozpočtové kázně.

Úřad práce může na základě dohody se zaměstnavatelem poskytnout zaměstnavateli i **příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů** chráněné pracovní dílny. Výše tohoto příspěvku může činit maximálně čtyřnásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku na jednoho zaměstnance, který je osobou se zdravotním postižením, a maximálně šestinásobek výše uvedené průměrné mzdy na jednoho zaměstnance, který je osobou s těžším zdravotním postižením. Pro zjištění počtu zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením a osobami s těžším zdravotním postižením, je rozhodný jejich průměrný roční přepočtený počet.

Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem charakteristiku chráněného pracovního místa a chráněné pracovní dílny, způsob výpočtu ročního přepočteného počtu zaměstnanců,

kteří vykonávají práci v chráněné pracovní dílně, druhy nákladů, na které lze poskytnout příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa a chráněné pracovní dílny a způsob poskytování příspěvku.

Výši průměrné mzdy za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku vyhlásí ministerstvo na základě údajů Českého statistického úřadu sdělením uveřejněným ve Sbírce zákonů. Systém indexace příspěvku, daný násobkem průměrné mzdy v národním hospodářství, bude znamenat jeho víceméně automatickou valorizaci.

6.1.3 Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Zaměstnavateli (FO či PO), který zaměstnává více než 50% osob se zdravotním postižením¹ z celkového počtu svých zaměstnanců poskytuje příslušný úřad práce příspěvek na podporu zaměstnávání těchto osob. Ten má sloužit jako kompenzace zvýšených nákladů souvisejících s těmito zaměstnanci (nezbytná organizační, technická a personální opatření a přizpůsobení pracoviště, organizace výroby a podnikatelské činnosti, jimiž se zmírňují důsledky vyšší nemocnosti a nižšího pracovního potenciálu pracovníků se ZP apod.)

Výše příspěvku činí měsíčně:

- 0,66 násobek průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku za každou zaměstnanou osobu s těžším zdravotním postižením
- 0,33 násobek výše zmiňované měsíční mzdy za každou jinou zaměstnanou osobu se zdravotním postižením

¹ Procentní hranice zaměstnávání osob se zdravotním postižením vychází z textu úkolu 7d Národního plánu vyrovnání příležitostí pro občany se zdravotním postižením, předloženého Vládním výborem pro zdravotně postižené občany a schváleného usnesením vlády č. 256/98

Pro zjištění celkového počtu zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, a zaměstnanců, kteří jsou osobami s těžším zdravotním postižením, je **rozhodný průměrný přepočtený počet zaměstnanců za kalendářní čtvrtletí.**

Způsob výpočtu průměrného přepočteného počtu zaměstnanců a zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, za kalendářní čtvrtletí stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem což je vyhláška č. 518/2004 Sb., .

Příspěvek se poskytuje čtvrtletně zpětně na základě žádosti zaměstnavatele. Součástí žádosti je doložení celkového průměrného přepočteného počtu všech zaměstnanců; zaměstnanců, kteří jsou osobami se ZP a zaměstnanců, kteří jsou osobami s těžším zdravotním postižením za kalendářní čtvrtletí.

Nárok musí být uplatněn nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po uplynutí kalendářního čtvrtletí.

Zaměstnavatel opět nesmí mít v evidenci daní zachyceny daňové nedoplatky, nedoplatky na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění nebo na pojistném a na penále na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

6.1.4 Práva a povinnosti zaměstnavatelů a spolupráce s úřady práce

Zaměstnavatelé jsou oprávněni požadovat od úřadu práce:

informace a poradenství v otázkách spojených se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením, součinnost při vyhrazování pracovních míst zvláště vhodných pro osoby se zdravotním postižením, spolupráci při vytváření vhodných pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením, spolupráci při řešení individuálního přizpůsobování pracovních míst a pracovních podmínek pro osoby se zdravotním postižením.

Naproti tomu jsou však povinni:

u míst oznamovaných ÚP označit, zda se jedná o pracovní místa vyhrazená pro osoby se zdravotním postižením, informovat ÚP o volných pracovních místech vhodných pro osoby se zdravotním postižením, rozšiřovat podle svých podmínek a ve spolupráci se závodním lékařem možnost zaměstnávání osob se zdravotním postižením individuálním přizpůsobováním pracovních míst a pracovních podmínek a vyhrazováním pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením, spolupracovat s ÚP při zajišťování pracovní rehabilitace, vést evidenci zaměstnávanych osob se zdravotním postižením (to je důležité zejména pro kontrolu plnění povinnosti zaměstnávat osoby se ZP ve výši povinného podílu).¹

Zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci v pracovním poměru jsou povinni zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši povinného podílu těchto osob na celkovém počtu zaměstnanců. Povinný podíl činí 4%.

¹ zákon č. 435/2004 o zaměstnanosti

Tuto povinnost lze splnit:

- Zaměstnáváním osob se zdravotním postižením v pracovním poměru.
- Odebíráním výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50% zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, nebo zadáváním zakázek těmto zaměstnavatelům; odebíráním výrobků chráněných pracovních dílen (provozovaných občanským sdružením, státem registrovanou církví nebo náboženskou společností nebo právnickou osobou evidovanou podle zákona upravující postavení církví a náboženských společností, nebo obecně prospěšnou společností) nebo zadáváním zakázek těmto subjektům; odebíráním výrobků nebo služeb od osob se zdravotním postižením, které jsou osobami samostatně výdělečně činnými a nezaměstnávají žádné zaměstnance nebo zadáváním zakázek těmto osobám.
- Odvodem do státního rozpočtu (neplatí pro zaměstnavatele, kteří jsou organizačními složkami státu nebo jsou zřízeni státem).
- Vzájemnou kombinací výše uvedených možností.

Povinný podíl byl zaveden v roce 1991. Tehdy jediná možnost jak splnit tuto povinnost měla podobu přímého zaměstnání osob se změněnou pracovní schopností. Úprava z roku 1999 (zákon č. 167/1999 Sb.) umožnila plnit zákonnou povinnost nejen přímým zaměstnáváním ale i odebíráním výrobků/zadáváním výrobních programů a konečně i odvodem do státního rozpočtu. Od 1.1.2002 lze pro zápočet uznat pouze odebírání výrobků nebo služeb od přímých výrobců a poskytovatelů služeb.

Pro zjištění celkového počtu zaměstnanců, celkového počtu zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením a povinného podílu je rozhodný průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců. Způsob jeho výpočtu stanoví ministerstvo prováděcím předpisem (vyhláška č. 518/2004 Sb.).

Výše odvodu do státního rozpočtu činí za každou osobu se zdravotním postižením, kterou by měl zaměstnavatel zaměstnat a nezaměstnat, **2,5 násobek průměrné měsíční mzdy**

v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku, v němž povinnost plnit povinný podíl osob se zdravotním postižením vznikla. Tato výše má zaměstnavatele motivovat k plnění povinnosti přímým zaměstnáváním či odebíráním výrobků. Odvod poukazuje zaměstnavatel do 15. února následujícího roku do státního rozpočtu prostřednictvím příslušného úřadu práce. Do tohoto dne je zaměstnavatel také povinen písemně ohlásit příslušnému úřadu práce plnění povinného podílu včetně jeho způsobu.

Př. Bude-li mít zaměstnavatel přepočtený stav zaměstnanců např. 200, pak musí zaměstnat alespoň 8 lidí se ZP, či zvolit jinou formu odvodu.

Přůmerná hrubá mzda za 1. – 3. čtvrtletí roku 2006 činila 19 621 Kč¹. Odvod za jednu osobu se zdravotním postižením, kterou nezaměstná, by činil 2,5 x 19 621, tedy 49 052,5 Kč. Pokud by tedy nezaměstnal ani jednu osobu se zdravotním postižením, pak by odvod do státního rozpočtu činil 392 420 Kč. Také může např. zaměstnat 4 postižené pracovníky a nakoupit výrobky/služby za 196 210 Kč od zaměstnavatele, který zaměstnává více než 50% osob se ZP.

6.2 *Vyhláška č. 518/2004 Sb.*

Je prováděcím předpisem k novému zákonu o zaměstnanosti č. 435/2004 a podává detailnější vysvětlení k jednotlivým částem zákona, včetně návodů jak provést konkrétní výpočty.

Charakteristika chráněného pracovního místa a chráněné pracovní dílny obsahuje:

popis pracovní náplně chráněného pracovního místa nebo chráněné pracovní dílny, popis pracoviště a jeho umístění, popis pracovních podmínek, doložení majetkoprávního vztahu k objektu, ve kterém bude provozováno chráněné pracovní místo nebo chráněná pracovní dílna,

¹ Průměrná hrubá měsíční mzda – na fyzické osoby

včetně souhlasu vlastníka s provozováním, doložení splnění technických (hygienických, požárních) požadavků pro provozování chráněného pracovního místa nebo chráněné pracovní dílny podle zvláštních předpisů, vyjádření zaměstnavatele k zabezpečení léčebně preventivní péče a další odborné péče o osoby se zdravotním postižením.

Dále tato vyhláška popisuje způsob výpočtu ročního přepočteného počtu zaměstnanců, výpočet průměrného čtvrtletního přepočteného počtu zaměstnanců a zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením (potřebné pro žádost o příspěvek na podporu zaměstnávání osob se ZP podle § 78 zákona o zaměstnanosti), výpočet ročního průměrného přepočteného počtu zaměstnanců a výpočet plnění povinného podílu.

Také stanovuje náklady, které je možné hradit z příspěvku na částečnou úhradu provozních nákladů.

6.3 *Další zákony*

Nechci zde vypisovat přesné znění jednotlivých zákonů, spíše jen podotknout, že občanské sdružení OKNA, které bude zřizovatelem chráněné dílny může využít některých úlev, které náš současný právní systém nabízí. Některé části se týkají také samotných klientů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu

Předmětem daně jsou příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem není-li stanoveno jinak. Zdaňovacím obdobím je nejčastěji kalendářní rok.

Příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmu poplatníků, kteří nejsou založeni za účelem podnikání:

- příjmy z činností, vyplývajících z posláních za podmínky, že náklady (výdaje), vynaložené podle tohoto zákona v souvislosti s prováděním těchto činností jsou vyšší.

Činnosti, které jsou posláním těchto poplatníků jsou stanoveny například statutem, stanovami, zřizovacími a zakladatelskými listinami.

- dotace, příspěvky na provoz a jiné podpor ze státního rozpočtu, rozpočtu kraje a rozpočtu obce, z prostředků poskytnutých z rozpočtu EU nebo veřejných rozpočtů cizích států apod.
- úroky z vkladů na běžném účtu.
- příjmy získané zděděním či darováním nemovitosti nebo movité věci s výjimkou z nich plynoucích příjmů.

Členské příspěvky podle stanov, statutu, zřizovacích a zakladatelských listin, přijaté mj. občanskými sdruženími, příjmy plynoucí v souvislosti s výkonem dobrovolnické služby, příjmy z pronájmu nemovitostí, příjmy z úroků z peněžních prostředků a všechny výnosy z cenných papírů, úrokové příjmy plynoucí z prostředků veřejné sbírky jsou předmětem daně z příjmu, ale jsou od daně osvobozené.

Základ daně tvoří rozdíl o který příjmy převyšují výdaje při respektování jejich věcné a časové souvislosti.

Poplatníci, kteří nejsou založeni nebo zřízeni za účelem podnikání, mohou snížený základ daně dále snížit až o 30 %, maximálně však o 1 000 000 Kč, použijí-li prostředky získané takto dosaženou úsporou daňové povinnosti ke krytí nákladů (výdajů) souvisejících s činnostmi, z nichž získané příjmy nejsou předmětem daně, a to nejpozději ve 3 bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích. V případě, že 30 % snížení činí méně než 300 000 Kč, lze odečíst částku ve výši 300 000 Kč, maximálně však do výše základu daně.

Od základu daně si dále lze odečíst daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období a to nejpozději do 5 následujících zdaňovacích období.

Zákon umožňuje, aby si jednotlivci či firmy, které poskytnou dar neziskové organizaci mohli snížit základ daně o hodnotu daru nebo její část:

- Fyzická osoba může použít odečitatelnou položku pokud celková hodnota darů věnovaných v jednom roce je větší než 2% základu daně nebo činí alespoň 1 000 Kč.
- Právnícká osoby má nárok na odečitatelnou položku, pokud hodnota jednoho daru (nebo všech darů jedné organizaci) bude činit alespoň 2 000 Kč. Základ daně si může snížit maximálně o 2%.

Toto může být dobrá motivace pro případné dárce. Poplatníci, kteří nejsou založeni či zřízeni za účelem podnikání však tuto možnost využívat nemohou.

Každý zaměstnavatel (právnícká nebo fyzická osoba) si může vypočtenou daňovou povinnost snížit:

- za každého zaměstnaného pracovníka se zdravotním postižením může o 18 000 Kč ročně nebo poměrnou část této částky, pokud je výsledkem průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců desetinné číslo.
- za pracovníka s těžším zdravotním postižením ve výši 60 000 Kč, nebo poměrnou část z této částky, je-li výsledkem průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců desetinné číslo.
- polovinu daně u poplatníků, zaměstnávajících nejméně 25 zaměstnanců, u nichž podíl zaměstnanců, kteří jsou osobami se ZP činí více než 50% průměrného ročního přepočteného počtu všech jejich zaměstnanců ročně.

Daň se nepředepíše a neplatí, nepřesáhne-li 200 Kč.

Zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách

Veřejnou zakázkou je zakázka na dodávky, služby nebo stavební práce u níž předpokládaná cena předmětu veřejné zakázky přesáhne 2 000 000 Kč.

Účastní-li se otevřeného nebo užšího řízení dodavatel zaměstnávající více než 25 zaměstnanců, z nichž je více než 50 % zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, musí být nabídková cena předložená tímto dodavatelem hodnocena jako nejnižší, jestliže nepřekročí nejnižší nabídkovou cenu předloženou ostatními uchazeči o více než 20 % u podlimitní zakázky, a o více než 15 % u nadlimitní zakázky.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

Osobou povinnou k dani je FO/PO, která samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti, ale i právnická osoba, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, pokud uskutečňuje ekonomické činnosti.

Osoba povinná k dani, je osvobozena od uplatňování daně, pokud její obrat nepřesáhne za nejbližších 12 předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců částku 1 000 000 Kč.

Mezi plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně zahrnuje mj. sociální pomoc. Tou jsou pro účely tohoto zákona míněny také služby pracovní adaptace zdravotně postiženým, poskytované veřejnoprávními subjekty nebo jinými právnickými osobami, které nebyly založeny/zřízeny za účelem podnikání. I u těchto plnění je však povinnost je přiznat.

Zákon č. 338/1992 Sb., o daních z nemovitosti

Od daně z pozemků jsou osvobozeny pozemky tvořící jeden funkční celek se stavbou ve vlastnictví sdružení občanů a obecně prospěšných společností, za předpokladu, že nejsou používány pro podnikání nebo pronájem.

Povinnost podat daňové přiznání trvá i v případě osvobození.

7 Další zajímavé dokumenty

Tyto dva dokumenty zmiňují zejména z důvodu dalších možností financování chráněné dílny. Program na podporu obnovy nebo technického zhodnocení hmotného investičního majetku se prozatím naší chráněné dílny netýká, protože jednou z podmínek poskytnutí příspěvku je nejméně dvouletý provoz. To je potenciální budoucí zdroj financí.

Ačkoliv by se mohlo na první pohled podle názvu zdát, že nový zákon o sociálních službách se vztahuje i na chráněné dílny, není to tak. Jeho část o sociálně terapeutické dílně se týká pouze služeb poskytovaných osobám, které není možné umístit na otevřeném ani chráněném trhu práce. Je to však, i podle Mgr. Evy Lánské z o.s. Fokus Vysočina po určité modifikaci nabízených služeb, další možný zdroj financí pro chráněné dílny.

7.1 Program na podporu obnovy nebo technického zhodnocení hmotného investičního majetku, který slouží k pracovnímu uplatnění osob se zdravotním postižením

Nahradil dokument „Zásady pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí podnikatelským subjektům, zaměstnávajícím více než 50% občanů se změněnou pracovní schopností“ jehož platnost skončila dnem 31. prosince 2004. Byl vyhlášen Ministerstvem práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) na období 2005 – 2006. Cílovou skupinou jsou zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají v průměrném přepočteném počtu více než 50% osob se zdravotním postižením.

Usnesením vlády č. 238 ze dne 12. března 2007 bylo schváleno prodloužení období platnosti tohoto programu do 30. června 2008.

Program je doplňkem podpor aktivní politiky zaměstnanosti pro osoby se zdravotním postižením. Má za účel udržet stávající a podpořit vznik nových pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením v České republice.

Příspěvek je se zaměstnavateli může poskytnout na stavební akce, dodatečné náklady spojené s úpravou nebo pořízením stroje či technologického zařízení umožňujícího zaměstnávání osob se ZP či pořízení užitkového vozidla.

Na vytvoření jednoho nového pracovního místa vhodného pro osobu se zdravotním postižením MPSV je možné získa příspěvek maximálně 250 000 Kč a na udržení jednoho pracovního místa, na kterém je zaměstnána osoba se ZP maximálně 200 000 Kč.

Maximální výše ročního příspěvku jednomu příjemci je 7 000 000 Kč .

Příspěvek slouží k vyrovnání snížení produktivity příjemců vyplývajícího ze zaměstnávání osob se ZP. Může být poskytnut až ve výši 70% z pořizovací ceny hmotného investičního majetku, u užitkového vozidla maximálně 50% pořizovací ceny.

Jedná se o účelový příspěvek. Jednou z podmínek poskytnutí příspěvku je, aby zaměstnavatel byl zaměstnavatelem v předchozích dvou letech a z toho nejméně v předchozím kalendářním roce a v době předložení žádosti zaměstnával více než 50% osob se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců (v průměrném ročním přepočteném počtu zaměstnanců). Předmět žádosti musí být ve výlučném vlastnictví žadatele. Příspěvek nelze poskytnout na nákup formou leasingu.

Příspěvek se neposkytuje zaměstnavateli na pořízení strojů a technologických zařízení, na něž je současně čerpán příspěvek na zřízení chráněné pracovní dílny nebo chráněného pracovního místa podle §§ 75, 76 zákona o zaměstnanosti. Nesmí být ani kumulován s jinými podporami poskytovanými na stejný účel na území České republiky, včetně podpory ze Strukturálních fondů EU a jiných programů a projektů EU.

Pracovní místa vytvořená v souvislosti s poskytnutým příspěvkem musí být provozována nejméně po dobu 3 let nebo v případě malých a středních podniků po dobu dvou let.

Žádost o příspěvek se podává prostřednictvím místně příslušného úřadu práce.

7.2 *Zákon o sociálních službách*

Nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2007.

Upravuje podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Rozsah a forma pomoci a podpory musí vycházet z individuálních potřeb. Měla by podporovat samostatnost a motivovat osoby se ZP k aktivní obraně proti dlouhodobému setrvávání nebo prohlubování nepříznivé sociální situace. Zároveň by měla posilovat jejich sociální začleňování.

Motivací k reformě bylo hned několik. Původní zákon umožňoval v některých případech čerpat příspěvek na péči neodůvodněně, „*protože nezohledňoval například situaci, kdy je potřebná péče poskytována z jiného zákonného titulu než je poskytování sociálních služeb (např. po dobu pobytu v nemocničním či jiném zařízení docházelo ke zdvojenému financování této péče). Využití příspěvku často neodpovídalo účelu, za kterým byl vyplácen a původní centralizovaný systém poskytování dotací z veřejných rozpočtů byl také v přímém rozporu s obecnými decentralizačními snahami.*“¹

Sociální službou je nazývána činnost nebo soubor činností, které zajišťují pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevenci sociálního vyloučení.

Zdravotní postižení definuje jako tělesné, duševní, smyslové, mentální či kombinované postižení, které ve svém důsledku činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby.

Poskytovatelem sociálních služeb mohou být, po splnění zákonem stanovených podmínek, územní samosprávné celky, jimi zřizované právnické osoby, další právnické osoby, fyzické osoby, ministerstvo a jím zřízené organizační složky státu. Těm rozhodnutím o registraci vznikne oprávnění poskytovat sociální služby.

¹ Sociální reformy – otázky a odpovědi

Zákon by měl posílit finanční soběstačnost, či kupní sílu uživatelů sociálních služeb. Nástrojem pro tuto změnu je **příspěvek na péči**. Bude poskytován všem oprávněným osobám bez ohledu na to, zda je jim pomoc poskytována pomocí přírodních zdrojů (zejména rodiny) nebo poskytovatelem sociálních služeb. Příspěvek by měl umožnit uživateli hradit většinou část nákladů na sociální služby. Měsíční výše příspěvku se odvíjí od stupně závislosti, zákon podle schopnosti zvládat běžné denní úkony 4 stupně. Obdoba příspěvku na péči je již zavedena například v Německu, Rakousku či na Slovensku.

Příjemce příspěvku je povinen písemně ohlásit příslušnému obecnímu úřadu kdo mu poskytuje pomoc a jakým způsobem, pokud to již nebylo uvedeno v žádosti o příspěvek.

Sociálními službami je v zákoně míněno:

- sociální poradenství
- služby sociální péče
- služby sociální prevence

Tyto služby jsou poskytovány jako pobytové, ambulantní (osoba za nimi dochází) či terénní (jsou poskytovány v přirozeném sociálním prostředí).

Sociálních služby mohou poskytovat denní či týdenní stacionáře, nízkoprahová centra, sociální poradny, domovy pro seniory, sociálně terapeutické dílny apod.

*„Sociálně terapeutická dílna je ambulantní služba poskytovaná osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení, které proto nejsou umístitelné na **otevřeném ani chráněném trhu práce**. Jejich účelem je dlouhodobá a pravidelná podpora zdokonalování pracovních návyků a dovedností prostřednictvím sociálně pracovní terapie.*

Tato služba zahrnuje tyto základní činnosti:

pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, nácvik dovedností pro zvládnutí péče o vlastní osobu,

*soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění, podpora vytváření a zdokonalování základních pracovních návyků a dovedností.*¹

Právě podmínka že osoba není umístitelná na otevřeném ani chráněném trhu práce znamená, že podpora podle tohoto zákona se klasických chráněných dílen netýká. Bylo by však možné rozdělit provoz dílny na dvě části a poskytovat některé služby i těmto osobám (tzn. úplně základní péči). Pak by teoreticky i chráněná dílna mohla dosáhnout na podporu podle tohoto zákona.

Poskytovat sociální služby lze pouze na základě oprávnění, které vzniká registrací. O té po splnění zákonných podmínek rozhoduje místně příslušný krajský úřad, pokud je zřizovatelem poskytovatele sociálních služeb ministerstvo, rozhoduje o registraci toto ministerstvo. Registr poskytovatelů sociálních služeb vede krajský úřad. Poskytovatelé sociálních služeb, zapsaní v registru, budou moci zažádat o dotaci ze státního rozpočtu.

Zákon zavádí institut **smlouvy o poskytnutí sociální služby**. Tuto smlouvu uzavírá osoba s poskytovatelem služeb. Uzavření smlouvy o poskytnutí soc. služby a další právní vztahy vzniklé z této smlouvy se řídí ustanoveními občanského zákoníku. To, že si osoba v nepříznivé životní situaci může sama vybrat kdo jí službu poskytne, ji staví do aktivní role, což je jedním z hlavních záměrů zákona.

Zákon také díky řadě povinností pro poskytovatele služeb a kontrolním mechanismům vytváří podmínky pro „bezpečné a kvalitní“ poskytování sociálních služeb tak, aby lidé, kteří mají oslabené schopnosti prosazovat svá práva a zájmy, byli dostatečně chráněni. Kvalita poskytovaných služeb se ověřuje pomocí standardů kvality sociálních služeb. Ty bodovacím systémem hodnotí oblasti personálního a provozního zabezpečení sociálních služeb a oblast vztahů mezi poskytovatelem a zákazníkem. Inspekci kvality u registrovaných poskytovatelů sociálních služeb provádí krajský úřad nebo ministerstvo (u poskytovatelů, vůči nimž je kraj v postavení zřizovatele či zakladatele).

¹ Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách § 67

Stát tedy bude i nadále stanovovat podmínky pro poskytování sociálních služeb a bude stanovovat priority co se týče dostupnosti a kvality sociálních služeb ve formě střednědobé strategie. Nebude však již sociální služby poskytovat. Zásadní vliv na charakter a rozsah sociálních služeb budou mít kraje, protože jim je svěřena působnost v otázce registrace poskytovatelů sociálních služeb a jejich kontroly.

8 Reálné šance na zaměstnání osoby se zdravotním postižením

Donedávna jsme se bohužel setkávali s tím, že namísto přímého zaměstnání osob se zdravotním postižením volily i orgány veřejné správy cestu odvodu. Existovaly příspěvkové organizace (i ministerstva), které si položku odvodů uváděly přímo do rozpočtu.

Krajské úřady a magistráty v roce 2005 nezaměstnávaly stanovený počet zdravotně postižených pracovníků. Místo toho nakupovaly výrobky jimi vyrobené nebo platily sankce státu. Šetření bylo provedeno na konci roku ve 13 krajských úřadech a 19 magistrátech Národní rada zdravotně postižených ČR. Zákon nedodržely dva kraje a tři města, přestože by obce a kraje měly jít příkladem. Některé kraje a magistráty údaje neposkytly.

Liberecký kraj měl zaměstnávat 13 osob se zdravotním postižením, ale zaměstnal pouze 3 a musel tedy doplatit přes 261 000 korun. Zlínský kraj místo 15 handicapovaných zaměstnal 12 a uhradil přes 78 000 korun. Stejnou pokutu dostal magistrát města Olomouc (do splnění povinnosti chyběla čtyři pracovní místa, ale jedno bylo nahrazeno nákupem výrobků). Mladá Boleslav doplácela za jednoho zaměstnance více než 26 000 korun.

Jihočeský kraj sice zaměstnal místo 17 postižených 14, nakoupil ale takové množství výrobků handicapovaných, které odpovídalo 20 osobám.

Plzeňský kraj zaměstnal místo 14 osob se zdravotním postižením šest, Karlovarský místo devíti čtyři, Ústecký místo 16 osm, Královéhradecký místo 17 jedenáct, Pardubický místo 10 pět, Vysočina místo 12 jedenáct, Jihomoravský kraj místo 20 šestnáct a Moravskoslezský kraj místo 25 osm. Chybějící pracovní místa však nahradily úřady odběrem výrobků.

Nový zákon o zaměstnanosti jim však do budoucna možnost odvodu nepovoluje. ¹

Jednou z firem, která plní zákonný podíl přímým zaměstnáváním zdravotně postižených občanů je například řetězec rychlého občerstvení McDonald's. Sice uznávají, že postižení zaměstnanci jsou pomalejší a nezvládnou pracovat na více než dvou stanovištích. To prý ale dostatečně vyvažují svou oddaností a loajalitou. Své práce si váží, nestane se prý, aby na svou směnu dorazili pozdě či nedorazili bez omluvy vůbec. Na svém stanovišti se v rámci svých možností snaží pracovat co nejlépe. ²

¹ ČTK - Krajské úřady i magistráty nezaměstnaly povinný počet postižených

² Chroustová Erika – Proč

9 Příklady z praxe

Dříve než přistoupím k samotnému akčnímu plánu pro chráněnou dílnu občanského sdružení OKNA, uvedu pro ilustraci tři dobré příklady z praxe. První z uvedených dílen mě zaujala originálním zaměřením činnosti. Dílnu v Havlíčkově Brodě jsem zvolila jako dobrý příklad, protože mají v kraji Vysočina dobré jméno a svým zaměřením se podobá našemu modelovému příkladu.

Adrien Digital Zlín vznikla roku 1997, za podpory Konta Bariéry a Nadace Charty 77, která zahájila v roce 1996 projekt „Počítače proti bariérám“. Díky velkým počítačovým firmám, především firmy Microsoft, mohlo Konto Bariéry zájemcům dát příležitost získat odbornou kvalifikaci v oblasti počítačové techniky.

Ve Zlíně v roce 1997 vznikla 4 pracoviště, v současné době dílna zaměstnává 6 zaměstnanců s různým stupněm ZP. Náplní práce je především digitalizace dat.

V roce 1998 ve spolupráci se zlínskou firmou AION cs., která byla zadavatelem, digitalizovali 12 dílů Ottova naučného slovníku (na konci roku 1999 vydán na CD); digitalizace parlamentního archívu roku 1996; digitalizace manuálu CAD pro pobočku zlínského podniku ZPS – ZPS SYSTEMS, a.s.; zpracování katalogu Otrokovické firmy Macrofle; spolupráce s Kooperativou a vyplňování databáze pro zákonné pojištění motorových vozidel; digitalizace šestidílné Malé československé encyklopedie a tří ročníků Otrokovických novin.

Nejprve začínali s jednoduchými operacemi, které vyžadovaly především trpělivost a preciznost, a postupně na základě dobrých výsledků přecházeli k náročnějším úkolům. Tím v podstatě naplňovali svůj hlavní cíl: zaměstnanci byli neustále nuceni zvyšovat si svoji kvalifikaci a tím se vyprofilovali lidé, kteří jsou schopni samostatné práce na dobré úrovni s dobrou odborností.

Postupem času se začali ucházet i o náročnější zakázky. Např. v roce 2001 se dohodli s Městským úřadem Otrokovice na digitalizaci archívu Stavebního úřadu Otrokovice, která

jím trvala 4 roky a umožnila velmi rychlé vyhledávání dokumentů bez nutnosti fyzického hledání v archivu.

V roce 2001 díky finančnímu příspěvku z konta Bariéry získali rychlé internetové připojení, což jim rozšířilo možnosti získávání i odesílání zakázek.

Od roku 2005 spolupracují s Komorou daňových poradců a Výzkumným ústavem sklářským v Hradci Králové, pro které digitalizují časopisy.¹

Chráněná dílna **Gerlich Odry s.r.o** se snaží poskytovat pracovní příležitost lidem se zdravotními problémy, na kterých oceňuje zejména to, že si získané práce velmi cení.

Zabývají se zde širokou škálou činností, typickými činnostmi je zakázková práce, malosériová výroba plastů, drobné výrobky ze dřeva, výroba papírových krabiček a obalů či nízkonákladový tisk (knihy, pohlednice, brožury, plakáty, letáky). Dále pracovníci vyrábějí speciálně upravené hračky a pomůcky pro zrakově postižené, dřevěné hračky pro děti, drobné výrobky z plastů (náústky pro detektory alkoholu, plastové trubičky, hadičky, profily a nádoby, reklamní předměty) a inseminační a veterinární pomůcky.²

Chráněná dílna Fokus Vysočina v Havlíčkově Brodě

Tato dílna je součástí střediska Havlíčkův Brod To je jedním ze čtyř středisek Sdružení pro péči o duševně nemocné Fokus Vysočina. Vznikla roku 1992 a postupně se rozrostla na současný stav:

- dílna truhlářská – zde mohou najít uplatnění 3 klienti, v roce 2005 v ní průběžně pracovalo 7 klientů. Zabývali se výrobou nábytku z laminotřískových desek a z masivního dřeva, výrobou nábytku, dřevěného barevného puzzle pro děti a dalších

¹ Internetové stránky chráněné dílny Adrian Digital

² Internetové stránky chráněné dílny Gerlich Odry, s.r.o

drobných výrobků na zakázku. Příkladem takové větší zakázky byla výroba dětských lůžek, židliček a dalšího nábytku pro Mateřskou školu v Mladé Boleslavi a pro firmu Eisenvort.

- dílna šicí – kapacita je 6 klientů, v roce 2005 v dílně průběžně pracovalo 9 klientů. Náplní práce byla výroba textilních tašek, polštářů, povlečení, čalounění nábytku, montérek a jiných oděvů. Dále opravy, šití rybářských sítěk, textilní hračky, vánoční i jiné ozdoby. Používají například ubruskovou techniku a malbu na textil. Větší zakázku získala od Mateřské školy Laurinka Štěpánka z Mladé Boleslavi, firmy Eisenvort, Charity Hlinsko a Borůvky Praha. Vystavovali na prodejních trzích Rehaprotex v Brně, Zahrada, na Masopustním karnevalu, dílna se dále zúčastnila trhů v rámci Týdnů pro duševní zdraví a vánočních trhů v Havlíčkově Brodě.
- dílna rukodělná – s kapacitou 6 klientů, v roce 2005 v ní průběžně pracovalo 15 klientů. V této dílně se klienti věnují práci s hlinou, výrobě keramiky, jednoduchému šití polštářů a ubrusů zdobených batikou. Nově také malování na porcelán. Větší zakázky získali od Informačního centra Havlíčkův Brod, Charity Hlinsko, Dvojího světa a Borůvky v Praze. Opět se zúčastňovali výše zmiňovaných trhů.
- lesní četa – její kapacita je 9 klientů a v roce 2005 v ní průběžně pracovalo 11 klientů. Od jara do podzimu pracovali na stahování a pálení klestu, dále pracovali na montáži oplocenek nebo na likvidaci oplocenek starých. Po celý rok četa pracovala pro Technické služby v Havlíčkově Brodě.

Práce v dílnách probíhá za pomoci rehabilitačního pracovníka. Podmínkou přijetí do dílny je to, aby klient pobíral plný nebo částečný invalidní důchod. Nejprve se však provádí sociální rehabilitace, díky které si klient osvojí základní pracovní návyky a získá jistotu při kontaktu s kolektivem. Teprve následně se rozhoduje o podepsání smlouvy.¹

¹ Výroční zprávy za rok 2004 a 2005, konzultace s Mgr. Evou Lánskou

10 Projekt chráněné dílny o.s. OKNA

Praktická část této diplomové práce byla konzultována s občanským sdružením OKNA, jehož záměrem je zřídit v Jindřichově Hradci chráněnou dílnu. Praktickým výstupem této práce bude akční plán pro občanské sdružení jak postupovat při zřizování této dílny.

10.1 Lokalizace projektu – Jihočeský kraj, okres Jindřichův Hradec

Obr. 1 – Jihočeský kraj

Zdroj: <http://spravnimapa.topograf.cz/imagebank/84364/970/2000/jihocesky.jpg>

Jihočeský kraj je vymezený územím okresů České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor. Celková rozloha je 10 056 km², tj. 12, 8% rozlohy ČR. Sídlem kraje jsou České Budějovice.

Jihočeský kraj má cca 627 tisíc obyvatel a 623 obcí (z toho 52 měst). Hustota osídlení je pouze 62 obyvatel na km², což je nejnižší hodnota v rámci České republiky.

Na tvorbě hrubého domácího produktu České republiky se podílí 5,5 % (údaj za rok 2004). Jihočeský kraj se stává významnou turistickou a rekreační oblastí České republiky. Turistický ruch zaznamenal v posledních letech největší nárůst podílu na podnikatelských aktivitách v kraji.

Ve statistickém registru bylo koncem roku 2005 zaregistrováno více než 144 tisíc ekonomických subjektů. Největší část tvořili podnikatelé – fyzické osoby, nezapsané v obchodním rejstříku (102 663 subjektů), společnosti s ručením omezeným (10 327 subjektů) a samostatně hospodařící rolníci (5 416 subjektů).

Průmyslová výroba se soustředí zejména okolo Českých Budějovic a dále také v okresech Tábor a Strakonice. Převažuje zpracovatelský průmysl (výroba potravin a nápojů, dopravních prostředků, textilní a oděvní).

Zemědělství se orientuje na rostlinnou výrobu. V živočišné výrobě převládá chov skotu a prasat. Dlouholetou tradicí je v jižních Čechách rybníkářství, které pokrývá polovinu produkce v rámci celé ČR.

Okres Jindřichův Hradec se stejnojmenným sídelním městem, má rozlohu 1944 km², což ho činí největším okresem ČR. V okrese je 106 obcí, z toho 13 měst a 1 městys. Počet obyvatel je 92 752, hustota zabydlení 48 obyvatel/km². 63,3% obyvatel žije ve městě.

Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance v roce 2005 byla 14 874 Kč a míra registrované nezaměstnanosti byla 7,45%.

Počet registrovaných ekonomických jednotek byl k 31.12. 2005 18 534. Z toho 15 049 fyzických osob a 484 sdružení. Převažující činností podle OKEČ byl obchod (6175 jednotek), dále stavebnictví a zemědělství (cca 2 tis. jednotek).¹

¹ Internetové stránky Jihočeského kraje, statistická ročenka JČ kraje 2006

10.2 Odůvodnění projektu – současný stav na trhu práce

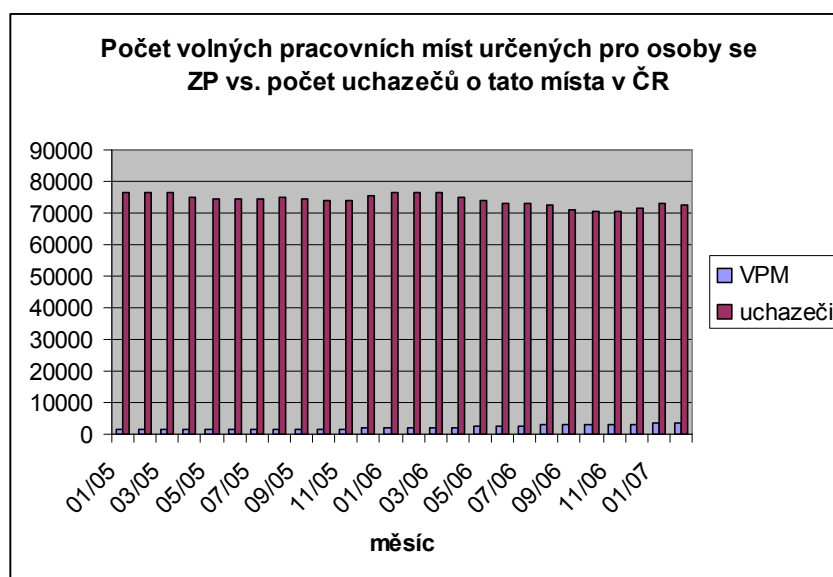
Ze statistik, volně dostupných na portále Ministerstva práce a sociálních věcí jsem vytvořila následující tabulky a grafy, které zobrazují současný vývoj trhu práce a jeho specifické části - občanů se zdravotním postižením. Sledovala jsem počty uchazečů o práci, kteří úřadu práce doložili potvrzení o svém zdravotním postižení a volná pracovní místa, která byla úřadu nahlášena jako místa určená pro osoby s handicapem (dále VPM).

Tyto statistiky však nejsou zcela přesné, protože se jedná pouze o uchazeče, kteří se na úřadu nahlásili. A pak je zde také problém, že ne každý uchazeč je vhodný pro volné pracovní místo. Překážkou může být stupeň zdravotního postižení, kvalifikace, doprava do místa výkonu práce, apod.

Situace v rámci celé České republiky

Data z tabulky v příloze (příloha č. 3.) jsem převedla na následující graf. Z něj je vidět jak dramatický je převis poptávky po volných pracovních místech pro uchazeče se zdravotním postižením a jejich nabídkou.

Obr. 4 - Počet volných míst určených pro osoby se ZP vs. počet uchazečů o ně v ČR (zdroj: vlastní)

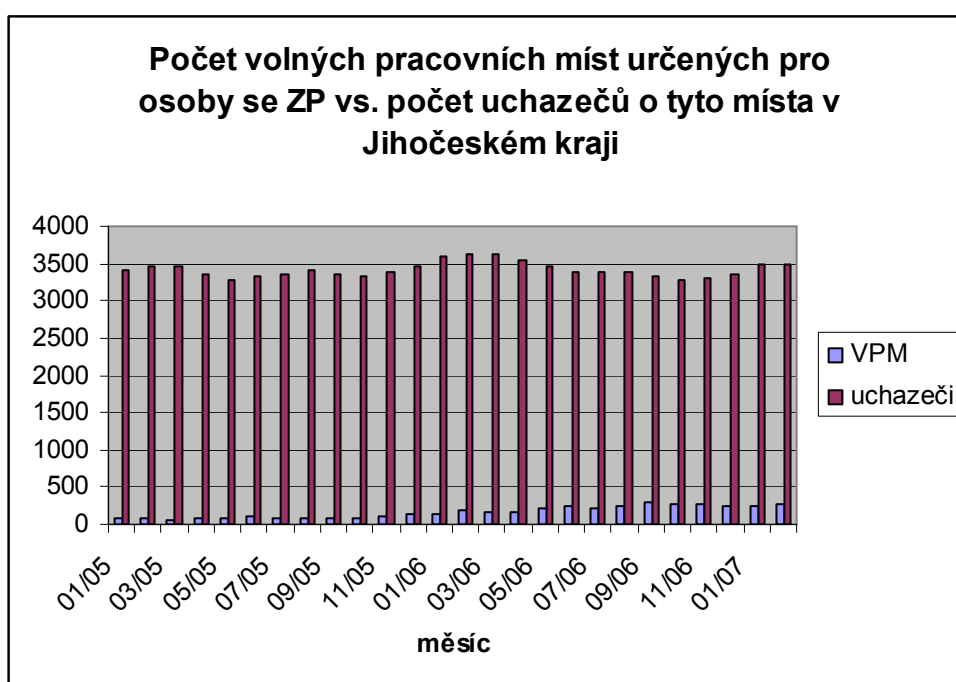
Zdroj: vlastní podle statistik ČSÚ

Situace v Jihočeském kraji

Ani v rámci Jihočeského kraje není situace o moc lepší. Graf a tabulka (příloha č. 2) opět ukazují na mnohonásobný převis poptávky nad nabídkou.

Zde se ale na rozdíl od okresu Jindřichův Hradec dá vypořádat jak nárůst volných pracovních míst, tak i uchazečů o práci. Zdá se, že handicapovaní v tomto kraji mají jak více možností, tak i více snahy aktivně se zapojit.

Obr. 3 - Počet volných míst určených pro osoby se ZP vs. počet uchazečů o ně v Jihočeském kraji

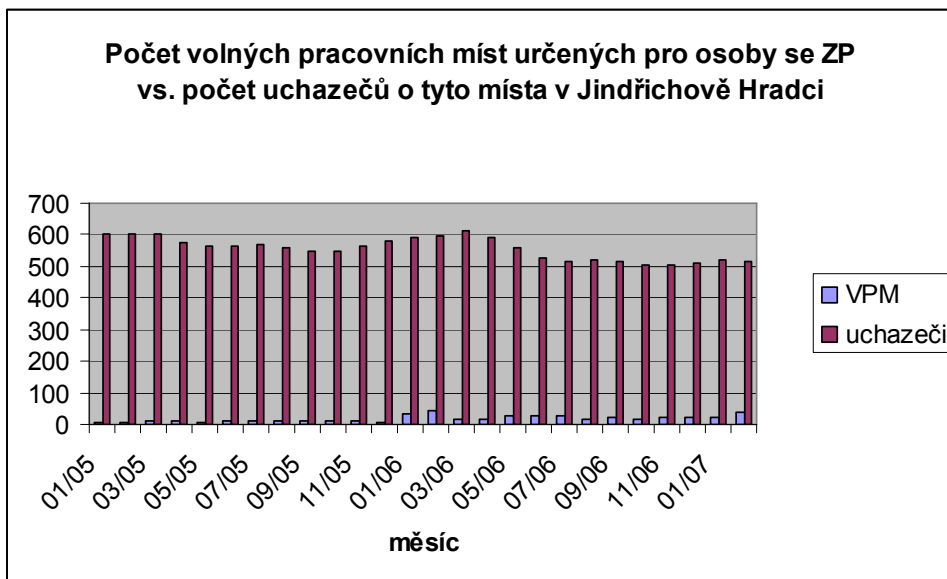

Zdroj: vlastní podle statistik ČSÚ

Situace v okrese Jindřichův Hradec

Z tabulky (příloha č. 1) a grafu vyplývá, že je neustálý několikanásobný převis poptávky nad nabídkou. Od začátku roku 2005 se sice nabídka pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením zvýšila, ale stále je nedostatečná. V tabulce je také možno vypořádat úbytek handicapovaných uchazečů o práci. Což může být i důsledkem rezignace na snahu najít si práci.

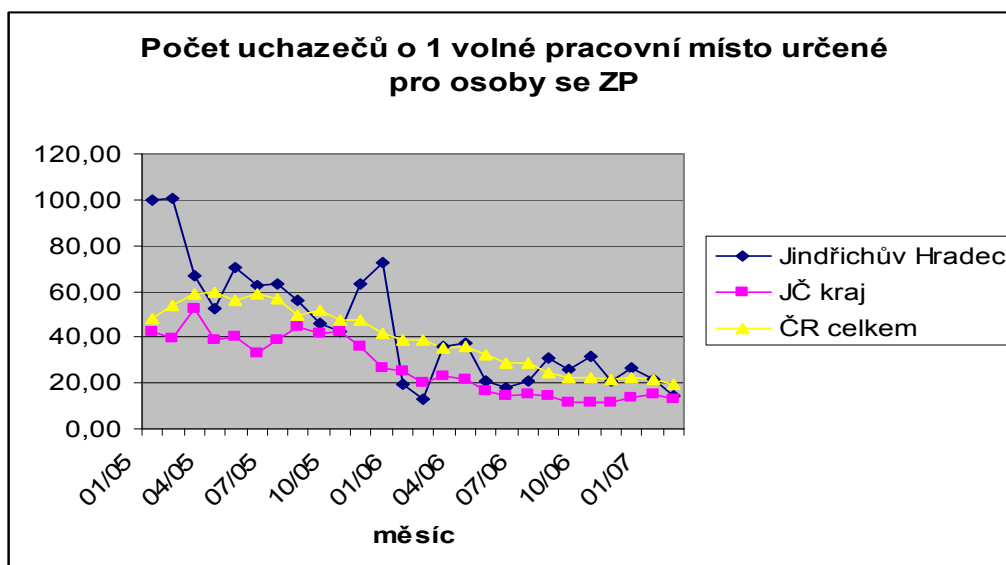
Obr. 2 Počet volných pracovních míst určených pro ZP vs. počet uchazečů o tyto místa v okrese Jindřichův Hradec

Zdroj: vlastní podle statistik ČSÚ

Pro porovnání trendu vývoje jsem spočítala počet uchazečů na jedno volné pracovní místo, které je úřadu práce nahlášeno jako určené pro osobu se zdravotním postižením. (příloha č. 4)

Obr. 5 - Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo určené pro osobu se ZP

Zdroj: vlastní podle statistik ČSÚ

Zde je vidět, že Jindřichův Hradec se během dvou posledních let značně „dotáhl“ na Jihočeský kraj a celou republiku. V současné době dochází ke konvergenci těchto třech časových řad a současně k poklesu počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo. To je dáno zejména rostoucí nabídkou pracovních míst pro handicapované.

Přesto je však šance na pracovní uplatnění pro osoby se zdravotním handicapem nízká. Proto je každá další možnost jejich uplatnění velmi vítaná.

10.3 Realizátor projektu – občanské sdružení OKNA

Zřizovatelem chráněné dílny je občanské sdružení OKNA, zaregistrované u ministerstva vnitra dne 9. června 2003. Členy jsou osoby se zdravotním postižením, jejich rodinní příslušníci, přátelé, odborníci a další lidé, kteří mají o tuto oblast zájem. Hlavním cílem je podpora lidí s handicapem na jejich cestě k plné integraci, zejména v oblasti školství, kultury a sportu a trhu práce

Orgány sdružení jsou: čestné předsednictvo (3 členové), správní rada (předsedkyně a 2 místopředsedkyně), výkonný výbor (7 členů) a revizní komise (3 členové).

Sdružení se zabývá řadou aktivit. Některé jsou pravidelné a dlouhodobé¹:

- program 5P, což je volnočasový sociálně-preventivní program, který pochází z USA. Jeho podstatou je přátelství znevýhodněného dítěte se starším kamarádem – dobrovolníkem. V České republice program funguje od roku 1996.
- setkání s řemeslem,

¹ Internetové stránky o.s. OKNA, výroční zprávy za rok 2005, 2006

- rodičovská skupina, která vznikla k vzájemné podpoře rodičů, které mají děti s handicapem,
- tábor a potáborové setkání,
- benefiční akce: ples „Pro Okénko“, Květinové odpoledne, „Vánoční stánek“ v rámci Adventu na zámku v Jindřichově Hradci a „Vánoční setkání“, ze kterých se spolufinancuje provozuje činnost sdružení.

Jiné byly roce 2006 zcela nové:

- zkušební provoz chráněné dílny,
- program HELPP, který je určený mladým lidem (15-30 let) s handicapem,
- klub dojíždějících maminek.

Sdružení ve svém komunitním centru zvaném OKÉNKO plánuje vytvořit textilní, keramickou a výtvarnou chráněnou dílnu, chráněnou prádelnu, bezbariérové počítačové centrum a chráněné bydlení. Tyto všechny služby sdružení plánuje zřídit v domě, který dostalo na podzim roku 2005 darem od města Jindřichův Hradec. Zároveň zde bude dostupné poradenství pro osoby s handicapem a jejich rodiny a volnočasové aktivity pro handicapované i zdravé. V plánu jsou také různé kurzy výtvarných a řemeslných technik, individuální a skupinové poradenství v obtížných životních situacích, besedy pro žáky mateřských a základních škol s praktickými ukázkami řemesel, apod. které představují další možnost využití prostor.

Budova od převzetí občanským sdružením prošla částečnou rekonstrukcí. V září 2006 se uskutečnila výměna oken a vchodových dveří, na přelomu listopadu a prosince proběhla celková rekonstrukce topení včetně výměny kotle a současně proběhla výměna hlavního rozvodu vody a rekonstrukce koupelny včetně nezbytného vybavení pro vozíčkáře.

Další vize, kterou občanské sdružení má, je kromě postupné rekonstrukce a vybavení budovy i úprava zahrady a přístavba dvou bezbariérových garsoniér, které budou sloužit jako chráněné bydlení.

Za účelem lepší představy o provozu chráněné dílny proběhl v srpnu roku 2006 10ti denní zkušební provoz, který byl financován z Globálního grantu (finance EU + státní rozpočet ČR) z Operačního programu rozvoje lidských zdrojů v rámci priority „Profesionalizace neziskových organizací poskytujících sociální služby.

10.4 Výchozí podmínky pro realizaci projektu

Chráněná dílna bude fungovat ve Větrné ulici č. p. 742/III, v Jindřichově Hradci (viz příloha č. 5). Ačkoliv v zadání diplomové práce se hovoří o 10 klientech, občanské sdružení OKNA z ekonomických důvodů na rozjezd počítá pouze s menší dílnou, ve které nalezne uplatnění 5 – 6 klientů, z toho čtyři těžce zdravotně postižené osoby. Pro začátek občanské sdružení zvolilo méně finančně náročnou náplň činnosti klientů. Jako vhodná se jeví práce s textilem, malování na sklo a pletení košíků. (viz příloha č. 6 a 7)

Pro plynulý chod dílny této velikosti je nutné najmout na plný úvazek jednoho terapeuta a jednoho asistenta. Ten bude terapeutovi pomáhat s organizací práce a bude se věnovat klientům v době, kdy terapeut bude poskytovat individuální terapie. Mimo těchto zaměstnanců bude potřeba zajistit administrativní práce a vedení účetnictví. Občanské sdružení předpokládá že na administrativu včetně komunikace s partnery, dodavateli materiálu a odběrateli výrobků najme na půl úvazku zdravotně postiženou osobu s vhodnou kvalifikací. Na zpracování účetnictví bude potřeba další osoba na půl úvazku.

Zdravotně postižení budou pracovat na 0,7 úvazku. Z důvodu jejich předpokládané minimální kvalifikace budou zařazeni do kategorie „pomocný dělník“ a odměňováni minimální mzdou.

Mzdy ostatních zaměstnanců budou ve výši, která je pro jejich kvalifikaci a pracovní zařazení obvyklá a přiměřená lokálním podmínkám.

10.5 Analýza konkurence

V žádném akčním plánu, který má zmapovat podmínky pro vznik nového subjektu nesmí chybět analýza konkurence. V konkurenčním prostředí podnikatelských subjektů má za cíl zejména najít slabiny konkurence a mezeru na trhu, kterou je třeba vyplnit. V neziskovém sektoru plní tuto funkci jen velmi okrajově. Jistá rivalita zde přeci jen existuje (soupeření o dotace a sponzory) ale především je zde interakce na bázi partnerství a sdílení informací a doporučení. Následující tabulka má spíše naznačit jakou cestou se ostatní chráněné dílny ubírají, má inspirovat.

Tabulka č. 3 - Konkurence

	o.s.Proutek	ČCE Rolnička
Sídlo	Plasná u Jindřichova Hradce	Soběslav
Vznik	1.6.2006 (trénigová místa) 2007	1996 (2004 dům)
Počet klientů	6 až 8	19 (5 pouze do denního centra)
Handicap	mentální postižení	Zdravotní i mentální postižení
Činnosti	Naučí se základní obsluhu PC, zaškolí se v pravidlech ochrany životního prostředí, vyzkouší si různé druhy práce	učí se nakupovat, znát hodnotu peněz, vařit, poradit si v běžných i méně obvyklých praktických situacích, Pracovníci dílen jsou zároveň příjemci služeb stacionáře, proto i dospělé klienty Rolničky potkáte při biblických hodinách, při rehabilitaci, masážích, logopedii, na procházce, v bazénu, v divadle, na výletě, na vodácké výpravě, na týdenním ozdravném pobytu, jako herce při vánoční hře, tanečnický při plesovém

		předtančení...
výrobní program	textilních prací, drobné dřevovýroby, zakázkové výroby, chovu koz a ovcí a pomocných prací mimo dílnu jako např. úklid zeleně, pomoc při stavebních pracích apod.	Čísníci v čajovně, Výroba keramiky, výrobky ze včelího vosku, dřevěné hudební nástroje a drobné dárkové předměty, výrobky pletené z pedicu (obdoba proutí), Vznikají zde i originální obrazy, textilní šité a tkané výrobky, maluje se na hedvábí, žehlení a praní prádla
Odbyt	Neuvedeno	Prodej v obchodech, čajovnách, při trzích a jarmarcích, na výstavách po celé ČR, prodává se v Rolničce, výroba na zakázku
zaměstnanci	předseda o.s., vedoucí chráněného bydlení, 3 asistenti CHB, 1,5 mistři chráněných dílen, 0,5 terapeut, 1 fundraiser, projekt manager, 1 správce zařízení	Ředitel, Vedoucí CHD, 2 vychovatele CHD, 2asistenti vychovatelů, řidič, fyzioterapeut, ekonomka, správce budovy, účetní, rehabilitační sestra, úklid, učitel náboženství
Externí spolupracovníci	1supervizor, 2 zpracovatele standardů	Neuvedeno

Zdroj: Jaroňová Kateřina – Podnikatelský plán Komunitního centra Okénko, semestrální práce, Jindřichův Hradec 2007

10.6 *Akční plán*

O statut chráněné dílny musí zřizovatel žádat u místně příslušného úřadu práce. Z konzultace¹ vyplynulo, že standardizovaný postup neexistuje a každý případ je posuzován individuálně. Základem je žádost o přiznání statutu, doručená na úřad práce. Zároveň může zřizovatel zažádat o příspěvek na vytvoření chráněné dílny podle zákona 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Žádost o statut nemá předepsaný formulář, může se jednat i o ručně psanou žádost jménem zřizovatele či průvodní dopis s žádostí o některou formu příspěvku.

Po kladném posouzení žádosti o statut chráněné dílny sepíše zřizovatel chráněné dílny s místně příslušným úřadem práce dohodu.

Taková dohoda obsahuje:

1. identifikační údaje účastníků dohody,
2. charakteristiku a počet pracovních míst v chráněné dílně,
3. závazek zaměstnavatele, že na vytvořených pracovních místech zaměstnává osoby se zdravotním postižením,
4. dobu, po kterou bude chráněná dílna provozována (tedy minimálně 2 roky),
5. výši příspěvku, jeho specifikaci a způsob úhrady,
6. podmínky, za kterých bude příspěvek poskytován,
7. způsob kontroly plnění sjednaných podmínek,
8. podmínky a termín zúčtování poskytnutého příspěvku,
9. ujednání o vypovězení dohody

¹ Konzultace s paní Hrbkovou

Možné příspěvky z aktivní politiky zaměstnanosti:

- Příspěvek na vytvoření chráněného pracovního místa

Je nenárokový, lze podle zákona získat až 147 368 Kč na jedno pracovní místo pro zdravotně postiženou osobu nebo až 221 052 Kč za místo pro těžce postiženou osobu. Reálná situace v Jindřichově Hradci závisí na rozhodnutí ÚP a z důvodu omezených financí zdaleka nedosahuje tohoto maxima.

Není možné ho využít na mzdy ani stavební úpravy. Je určen na stroje, zařízení, pracovní nástroje apod. Je závazné člověka, na kterého byl poskytnut, zaměstnávat 2 roky. Osoby, na něž lze tento příspěvek získat musí být v evidenci ÚP.

- Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se ZP (podle § 78)

Je nárokový, pokud bude občanskému sdružení přiznán statut chráněné dílny nebo pokud bude zaměstnávat v přepočteném počtu více jak 50% osob se zdravotním postižením.

Jeho výše je měsíčně 0,33 průměrné měsíční mzdy za osobu se ZP nebo 0,66 průměrné měsíční mzdy za osobu TZP. Není účelově vázaný a chráněná dílna ho může použít např. na úhradu mezd klientů, popř. mzdu terapeuta.

Protože se tento příspěvek poskytuje zpětně za čtvrtletí a ÚP má po podání žádosti lhůtu 30 dní na vyplacení. Proto je vhodné mít mzdovou rezervu na 5 měsíců provozních nákladů.

- Příspěvek na provoz chráněné dílny

Je nenárokový ale je na něj reálná šance. Maximální roční příspěvek je 55 263 Kč. Není možné jej použít na mzdy, pouze na energie a provozní náklady. Poskytuje se zálohově na rok a na konci roku se provádí vyúčtování.

Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněné dílny lze poskytnout na:

- nájemné a služby s ním spojené,

- náklady spojené s povinnými revizemi a náklady na pojištění objektu, ve kterém je pracovní místo provozováno,
- palivo a energii,
- vodné, stočné a náklady na odvoz a likvidaci odpadu,
- náklady na dopravu zaměstnanců se zdravotním postižením do zaměstnání a zpět,
- náklady na dopravu materiálu a hotových výrobků,
- náklady provozních zaměstnanců,
- náklady na opravu a údržbu objektu, ve kterém je chráněné pracovní místo provozováno, pokud je ve vlastnictví zaměstnavatele, a náklady souvisí s provozem tohoto pracovního místa,
- náklady na opravu a údržbu zařízení chráněného pracovního místa, pokud je ve vlastnictví provozovatele.
- Pokud je součástí výše uvedených nákladů i daň z přidané hodnoty a zaměstnavatel není plátcem této daně, nahlíží se na tuto daň jako na provozní náklad.¹

Z konzultace na úřadě práce z 14. 9. 2006 vzešlo následující doporučení: nežádat o příspěvek na zřízení chráněné dílny, protože podmínky jsou příliš zavazující v kontrastu k výši příspěvku, který je reálně dosažitelný v Jindřichově Hradci. Naopak je vhodné požádat o příspěvek na podporu zaměstnávání osob se ZP a o příspěvek na provoz chráněné dílny.

Jednou z povinností, které zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti ukládá žadatelům o statut chráněné dílny, je zaměstnávat v průměrném ročním přepočteném počtu zaměstnanců nejméně 60 % osob se ZP. Způsob průměrného ročního přepočteného počtu zaměstnanců upřesňuje prováděcí vyhláška č. 518/2004 Sb následovně:

¹ Vyhláška č. 518/2004 Sb.

Průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců vypočteme jako **podíl celkového počtu skutečně odpracovaných hodin těmito zaměstnanci v daném kalendářním roce**, zvýšeného o neodpracované hodiny v důsledku pracovní neschopnosti, za které jsou poskytovány dávky nemocenského pojištění, v důsledku čerpání dovolené na zotavenou, z důvodu překážek v práci na straně zaměstnavatele a z důvodu překážek v práci na straně zaměstnance, pokud se jedná o překážky, při kterých má zaměstnanec podle zákoníku práce a nařízení vlády č. 104/1998 Sb. nárok na náhradu mzdy, v důsledku ošetřování nemocného člena rodiny, za které náleží podpora při ošetřování člena rodiny **a celkové stanovené týdenní pracovní doby bez svátků připadající v daném kalendářním roce na jednoho zaměstnance pracujícího po stanovenou týdenní pracovní dobu.**

Průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců se zjišťuje jako součet průměrných přepočtených počtů zaměstnanců pracujících v jednotlivých pracovních režimech. Pro tyto účely se každý zaměstnanec s těžším zdravotním postižením započítává třikrát. Započítávají se pouze zaměstnanci v pracovním poměru. Výpočty se provádějí na dvě platná desetinná místa.

V případě naší chráněné dílny bude tento výpočet vypadat následovně:

Tabulka č. 4: Průměrné přepočtené počty zaměstnanců pro variantu pěti klientů

	Pracovní fond 1 zaměstnance	Skutečně odpracované hodiny	Přepočtený počet zaměstnanců za rok
ZP (1)	2008	1405,6	0,7
TZP (4)	2008	1405,6	2,8
Terapeut	2008	2008	1
Asistent terapeuta	2008	2008	1
Administrativa (ZP)	2008	1004	0,5
Účetní	2008	1004	0,5

Zdroj: vlastní

Pracovní fond 1 zaměstnance jsem zjistila z pracovního plánovacího kalendáře pro rok 2007.

Skutečně odpracované hodiny jsou pracovní fond vynásobený výší úvazku.

Průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců tedy zjistíme následovně:

$$(0,7+3*2,8+0,5)/(0,7+3*2,8+1+1+0,5+0,5) *100 = \mathbf{79,33 \%}$$

Tabulka č. 5: Průměrné přepočtené počty zaměstnanců pro variantu šesti klientů

	Pracovní fond 1 zaměstnance	Skutečně odpracované hodiny	Přepočtený počet zaměstnanců za rok
ZP (2)	2008	1405,6	1,4
TZP (4)	2008	1405,6	2,8
Terapeut	2008	2008	1
Asistent terapeuta	2008	2008	1
Administrativa (ZP)	2008	1004	0,5
Účetní	2008	1004	0,5

Zdroj: vlastní

Zde je průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců

$$(1,4+3*2,8+0,5)/(1,4+3*2,8+1+1+0,5+0,5) *100 = \mathbf{80,46\%}$$

Podmínku zaměstnávat minimálně 60% zaměstnanců se zdravotním postižením tedy chráněná dílna splňuje v obou případech.

10.7 *Rozpočet provozu chráněné dílny*

Pro lepší představu o budoucím fungování dílny a prostředcích, které bude potřeba zajistit, je vhodné sestavit předběžný rozpočet. Ten obsahuje předpokládané náklady, výnosy a výsledek hospodaření.

Náklady

Nájemné: Je nulové, protože objekt je od roku 2005 ve vlastnictví občanského sdružení.

Pojistné objektu: Členky sdružení předpokládají roční náklady cca 2000 Kč.

Paliva a energie: Náklady na tyto položky sdružení odhaduje podle sousedního domu. Zde bydlí 12-ti členná pěstounská rodina a jejich roční náklady na plynové topení činí 37 000 Kč a náklady za elektrickou energii 23 000 Kč. Členky sdružení se domnívají, že tato spotřeba je přiměřená.

Náklady na dopravu materiálu a hotových výrobků: Pro první rok jsou plánovány ve výši 5000. To jsou předpokládané náklady na pohonné hmoty, které se spotřebují na dopravu na prodejní výstavy apod.

Náklady na spotřebovaný materiál: Na základě zkušebního provozu odhadnuty na 120 tisíc korun za rok

Náklady na vodné a stočné: Za deset dní zkušebního provozu bylo spotřebováno 3 m³ vody. Vyfakturováno bylo 144,5 Kč. Jelikož v roce 2007 bude 251 pracovních dní. Roční

spotřeba tedy vychází na 3 626,95 Kč. S jistou rezervou tedy odhaduji tyto náklady na 4000 Kč za rok.

Náklady na odvoz a likvidaci odpadu: Na základě poptávky adresované společnosti TESCO Jindřichův Hradec počítám s ročními náklady za tyto služby ve výši 1924,23 Kč (včetně DPH). Tento poplatek zahrnuje svoz a likvidaci „obyčejného“ komunálního odpadu pro plánovanou kapacitu chráněné dílny 5-6 klientů. Pokud by v dalších letech občanské sdružení chtělo, aby TESCO JH odváželo i odpad z provozu dílny, částka bude jiná (předpokládám vyšší).

Náklady provozních zaměstnanců: Tato položka zahrnuje mzdy, sociální a zdravotní pojištění, které hradí zaměstnavatel za zaměstnance, kteří zajišťují plynulý provoz chráněné dílny. Jedná se tedy o terapeuta, jeho asistenta, pracovníka, který bude zpracovávat účetnictví a osobu, která bude zpracovávat administrativu.

Výši mezd jsem odvodila ze statistiky o hrubém měsíčním platu podle podskupin zaměstnání v Jihočeském kraji¹. Zde jsou uvedeny hrubé měsíční mzdy, jejich složky a diferenciacce podle podskupin zaměstnání v nepodnikatelské sféře za 1. – 2. čtvrtletí roku 2006. Pro odhad mzdových nákladů jsem zvolila průměrnou mzdu v dané kategorii pracovního zařazení.

- Podle této tabulky mají rehabilitační a fyzioterapeutičtí pracovníci (včetně odborných masérů) v průměru 17 279 Kč měsíčně.
- Ostatní pečovatelé jinde neuvedení (tzn. že nepracují v zařízeních sociální péče, v nemocnici či doma) jsou průměrně odměňováni 13 209 Kč/měsíc. Při polovičním úvazku by to znamenalo 6 604,5 Kč.

¹ Hrubý měsíční plat a jeho složky, diferenciacce, placená doba podle podskupin zaměstnání KZAM-R za Jihočeský kraj

- Nižší účetní, který by na půl úvazku vedl pro občanské sdružení účetnictví má průměrný měsíční plat 19 353 Kč. Při plánované výši úvazku by to znamenalo mzdové náklady 9 676,5 Kč měsíčně.
- Pro výkon administrativy spojené s chodem chráněné dílny by stačila osoba, kterou bych zařadila do kategorie sekretář/sekretářka, kteří berou průměrný plat 17310 Kč /měsíc. Jelikož tato osoba bude pracovat pouze na 0,5 úvazku, měsíční odměna bude 8655 Kč.

Sociální a zdravotní pojištění představuje pro zaměstnavatele další náklad, a to ve výši 35% z vyměřovacího základu, tedy hrubé mzdy.

Toto jsou teoretické závěry, praktická vyjednávání o odměnách mohou dopadnout odlišně. Také je možné, že se ukáže, že výše úvazku pro osobu vedoucí účetnictví neodpovídá reálným nárokům a bude třeba jej upravit.

Náklady za práci klientů: Vzhledem k jejich kvalifikaci budou pobírat minimální mzdu.. Také za ně bude muset zaměstnavatel platit sociální a zdravotní pojištění. Aktuální výše minimální mzdy v okamžiku zpracování této práce byla 7 955 Kč. Sociální a zdravotní pojištění za zaměstnance činí pro zaměstnavatele 35% z hrubé mzdy.

Příjmy

Příspěvky z aktivní politiky zaměstnanosti: V rozpočtu počítám pouze s příspěvkem na podporu zaměstnávání osob se ZP, protože je pro chráněnou dílnu se statutem nárokový. Ostatní příspěvky nejsou jisté a proto je v rozpočtu nezvažuji.

Čtvrtletní přepočtený počet zaměstnanců a zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením se podle vyhlášky č. 518/2004 vypočte jako:

Podíl celkového počtu skutečně odpracovaných hodin těmito zaměstnanci v daném čtvrtletí (zvýšeného o neodpracované hodiny v důsledku dočasné pracovní neschopnosti, za kterou je

poskytováno nemocenské, v důsledku čerpání dovolené na zotavenou, z důvodu překážek v práci na straně zaměstnavatele, z důvodu překážek v práci na straně zaměstnance pokud má nárok na náhradu mzdy, v důsledku ošetřování nemocného člena rodiny při kterém je nárok na podporu při ošetřování člena rodiny) a celkové stanovené týdenní pracovní doby bez svátků, která připadá v daném čtvrtletí na jednoho zaměstnance pracujícího po stanovenou týdenní pracovní dobu.

Započítávají se pouze zaměstnanci v pracovním poměru.

Průměrná měsíční mzda, která se při výpočtu používá byla v době zpracovávání rozpočtu 18 421 Kč. Na osobu se ZP je tento příspěvek 0,33 násobkem průměrné měsíční mzdy a pro osobu TZP činí 0,66 násobek.

Tabulka č. 6: Měsíční příspěvek na podporu zaměstnávání osob se ZP pro variantu

5 klientů

Zaměstnanci, na které je příspěvek poskytován	Přepočtený počet zaměstnanců za 1. Q 2007	Měsíční příspěvek (= přepočtený počet zaměstnanců x koeficient x průměrná mzda)
1 osoba ZP	0,7	4 255,251
4 osoby TZP	2,8	34 042,008
Administrativní pracovník (ZP)	0,5	3 039,465
Celkem		41 336,724

Zdroj: vlastní

Tabulka č. 7: Měsíční příspěvek na podporu zaměstnávání osob se ZP pro variantu

6 klientů

Zaměstnanci na které je příspěvek poskytován	Přepočtený počet zaměstnanců za 1. Q 2007	Měsíční příspěvek (= přepočtený počet zaměstnanců x koeficient x průměrná mzda)
2 osoby se ZP	1,4	8 510,502
4 osoby TZP	2,8	34 042,008
Administrativní pracovník (ZP)	0,5	3 039,465
Celkem		45 591,975

Zdroj: vlastní

Příjmy z podnikatelské činnosti: Výrobky, vytvořené klienty chráněné dílny, bude občanské sdružení nabízet na prodejních výstavách a také jako možnost náhradního plnění pro firmy, které zaměstnávají více jak 25 zaměstnanců. Odhadovaná měsíční tržba je 5 000 Kč, za celý rok to tedy bude částka 60 000 Kč.

Tabulka č. 8 – Roční rozpočet chráněné dílny v závislosti na počtu klientů

Položky / varianta	5 klientů	6 klientů
Nájemné a služby s ním spojené	0	0
náklady spojené s povinnými revizními kontrolami	0	0
ostatní režie	0	0
pojistné objektu	2 000	2 000
paliva a energie	60000	60 000
náklady na opravu a údržbu objektu	0	0
náklady na opravu a údržbu zařízení	0	0
náklady na dopravu zaměstnanců se ZP	0	0
náklady na dopravu materiálu a hotových výrobků	5 000	5 000
náklady na materiál	120 000	120 000
vodné a stočné	4 000	4 000
odvoz a likvidace odpadu	1 924	1 924
náklady provozních zaměstnanců		
z toho mzdy	585 834	585 834
sociální a zdravotní pojištění	205 041,9	205 041,9
Náklady zaměstnanců se ZP (0,7 úvazek)		
z toho mzdy	334 110	400 932
sociální a zdravotní pojištění (35%)	116 938,5	140 326,2
Náklady / výdaje celkem	1 434 848,4	1 525 058,1
Příjmy z podnikatelské činnosti (prodej výrobků)	60 000	60 000
Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se ZP	496 040,64	547 103,64
Výnosy /Příjmy celkem	556 040,64	607 103,64
Hospodářský výsledek	-878 807,76	-917 954,46

Zdroj: vlastní

V obou variantách provoz chráněné dílny vychází vysoce ztrátový. Z tohoto důvodu je projekt pro zřizovatele ekonomicky neúnosný a s největší pravděpodobností by skončil krachem občanského sdružení. Je proto nutné zvážit jiný režim fungování chráněné dílny.

10.8 *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci*

Chráněná dílna, jako každý jiný zaměstnavatel, musí zajistit bezpečnost a ochranu zdraví svých zaměstnanců při práci. Tato povinnost vůči zaměstnancům vyplývá ze zákoníku práce a za její plnění jsou zodpovědní vedoucí zaměstnanci na všech stupních řízení.

Základem je prevence, tzn. opatření, která vyplývají z právních a ostatních předpisů, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo alespoň minimalizovat jejich působení. Zaměstnavatel také přijímá opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí (např. havárie, požáry, povodně, evakuace zaměstnanců apod.). Na pracovišti musí být potřebný počet proškolených zaměstnanců, kteří organizují první pomoc, volají lékařskou pomoc, hasiče, policii a evakuují zaměstnance.

Prevenzi rizik provádí jménem zaměstnavatele nejčastěji odborně způsobilý zaměstnanec. Předpokladem odborné způsobilosti je minimální věk 18 let a získání odborného vzdělání a určité doby odborné praxe.

Zaměstnavatel je ze zákona mj. povinen:

- zajistit, aby vykonávaná práce odpovídala schopnostem a zdravotní způsobilosti zaměstnance, aby v případech stanovených zvláštním předpisem práci vykonávali pouze zaměstnanci, kteří mají zdravotní průkaz/ podrobili se zvláštnímu očkování/ mají doklad o odolnosti vůči nákaze.
- Proškolit zaměstnance o právních a ostatních předpisech, které slouží k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- Zajistit zaměstnancům poskytnutí první pomoci, ...

Na své náklady je zaměstnavatel povinen pro zaměstnance se zdravotním postižením zajistit technickými a organizačními opatřeními potřebnou úpravu pracovních podmínek, zaškolit je, zaučit a zvyšovat jejich kvalifikaci při výkonu jejich pravidelného zaměstnávání.

Při pracovním úrazu je zaměstnavatel povinen vyšetřit příčiny a okolnosti jejich vzniku. O pracovních úrazech zaměstnavatel vyhotovuje záznamy a vede dokumentaci.

Zaměstnavatel má zákonnou povinnost zajistit, aby pracoviště byla prostorově a konstrukčně uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro zaměstnance z hlediska bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví při práci, odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům. Jedná se zejména o rozměry místnosti pro práci, chodby, schodiště, osvětlení pracoviště, větrání, vlhkost vzduchu, prostory pro osobní hygienu, nouzové východy, vybavení pracovišť prostředky pro první pomoc, apod.

Také stroje, technická zařízení, přístroje a nářadí musí být vhodné z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Na pracovištích se také mohou vyskytovat rizikové faktory, které zaměstnavatel musí sledovat a omezovat či případně rovnou odstranit. Jedná se zejména o hluk, vibrace, karcinogeny, viry, bakterie, plísně, chlad, teplo, vlhkost. Zákonnou povinností zaměstnavatele je organizovat práci a stanovovat pracovní postupy tak, aby odpovídaly zásadám bezpečného chování na pracovišti. Zaměstnanci by neměli vykonávat jednotvárné činnosti, které jednostranně zatěžují organismus.

Každý zaměstnanec je povinen co nejlépe dbát o své zdraví a bezpečnost, může odmítnout práci, o níž má důvodné podezření ohrožuje zdraví či život. Každý zaměstnanec musí:

- Účastnit se pravidelných školení na téma bezpečnost a ochrana zdraví při práci,
- dodržovat bezpečnostní předpisy,
- oznamovat svému nadřízenému případné nedostatky a závady na pracovišti, které by mohly ohrozit zdraví či život,
- nepožívat alkohol či jiné návykové látky na pracovišti, nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště, případně se podrobit na pokyn příslušného vedoucího zaměstnance zjištění, zda není pod jejich vlivem.¹

¹ Zákoník práce – část pátá: bezpečnost a ochrana zdraví při práci

10.9 ***Snímek pracovního dne v chráněné dílně***

V dílně se od září roku 2007 střídá kolem 7 klientů. Pracovní den pro ně začíná v 8:00 ráno, kdy se všichni sejdou. Následuje terapeutické kolečko, kdy se nenásilně, nejčastěji formou zpívání či povídání, procvičují komunikační dovednosti.

Od 9:00 do cca 11:00 klienti pracují na úkolech, které jim zadá terapeut. Inspiraci pro náplň pracovního dne nejčastěji nachází v různých knihách nebo se odvíjí od materiálu, který je zrovna k dispozici. Klienti tedy pracují spolu s terapeutem, asistentem a dobrovolníky. Zároveň pokračuje rozvíjení komunikačních dovedností, protože po celou dobu vládne cílý hovor a dobrá nálada.

Před 11 hodinou se všichni začínají chystat na oběd, na který docházejí do blízké základní školy. Opět zde tedy dochází k rozvoji sociálních kontaktů.

Po návratu z oběda se pokračuje v práci. Někteří klienti odcházejí domů dřív, jiní později. Poslední opouští chráněnou dílnu někdy kolem druhé hodiny odpoledne.

V současné době se pracovníci snaží zavést systém, kdy každý klient má na starost určitou část úklidu.

11 Připravovaná reforma veřejných financí v letech 2007 – 2010

Jedním z rizikových faktorů pro provoz chráněné dílny, je připravovaná reforma veřejných financí. K té se rozhodla vláda přistoupit, protože neustálý nárůst deficitů státního rozpočtu a státního dluhu začíná být neúnosný a České republice hrozí ztráta kredibility a sankce ze strany Evropské Unie za nedodržování Maastrichtských kritérií.

Kromě jiných úsporných opatření se podle návrhu změní i systém vyplácení příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. V současné době je tento příspěvek 0,33 násobkem průměrné měsíční mzdy pro osobu se zdravotním postižením a pro osobu s těžším zdravotním postižením činí 0,66 násobek.

Příspěvek by byl nadále poskytován ve výši skutečně vynaložených mzdových nákladů na zaměstnance se zdravotním postižením, včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (26%) a pojistného na veřejné zdravotní pojištění (9%), které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu daného zaměstnance. Zároveň by byl zavedena horní hranice pro výši vyplácené podpory, a to:

- 6500 Kč (tj. cca 0,35 násobek průměrné měsíční mzdy v NH) pro osobu se zdravotním postižením
- 9000 Kč (tj. cca 0,45 násobek) pro osobu s těžším zdravotním postižením.

„Snížení rozdílu mezi oběma příspěvků je motivováno tím, že dosavadní výše příspěvků na zaměstnávání osob s těžším zdravotním postižením s sebou nese možnost zneužití tohoto příspěvku formou účelového přijímání těchto osob.“¹

¹ Topolánek, Nečas, Kalousek - Reforma veřejných financí 2007 – 2010

Pokud tedy v našem rozpočtu počítám s 5 nebo 6 klienty, z toho 4 osoby TZP, pak srovnání měsíční výše příspěvků před a po reformě vypadá následovně:

Tabulka č. 9: Měsíční porovnání starého a nového systému příspěvků na podporu zaměstnávání osob se ZP – varianta pro 5 klientů (v Kč)

Pracovníci	Původní příspěvek celkem	Původní příspěvek na 1 osobu	Mzdové náklady na 1 osobu	Zohlednění limitu	Rozdíl na osobu	Rozdíl celkem
1 ZP	4255,251	4255,251	7555,275	6500	2244,749	2244,749
2 TZP	34042,008	8510,502	7555,275	7555,275	-955,227	-3820,908
1 ZP admin.	3039,465	3039,465	11684,25	6500	3460,535	3460,535
						1884,376

Zdroj: zákon o sociálních službách, dokument o připravované reformě VF, vlastní výpočty

Vysvětlení tabulky:

Původní příspěvek na 1 osobu je částka, kterou by občanské sdružení dostávalo na jednu osobu (ZP/TZP) při původním systému. Tzn. 0,33 nebo 0,66 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství. Sloupec mzdové náklady představuje skutečně vynaložené mzdové náklady na 1 zaměstnance (včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které platí zaměstnavatel).

V dalším sloupci jsem zohlednila limit, pro nejvyšší možný příspěvek. Pokud skutečné mzdové náklady vycházely vyšší než povolený limit(6 500 Kč pro ZP/ 9 000 pro TZP), pak jsem při výpočtu rozdílu mezi původním příspěvkem a mzdovými náklady použila právě pouze limit.

Rozdíl na osobu znamená zda na tom bude občanské sdružení po reformě lépe a výše příspěvku bude vyšší (kladná částka) nebo hůř (záporná částka) podle jednotlivých typů zaměstnanců. Rozdíl celkem analogicky za všechny zaměstnace.

Tabulka č. 10: Měsíční porovnání starého a nového systému příspěvků na podporu zaměstnávání osob se ZP – varianta pro 6 klientů (v Kč)

Pracovníci	Původní příspěvek celkem	Původní příspěvek na 1 osobu	Mzdové náklady na 1 osobu	Zohlednění limitu	Rozdíl na osobu	Rozdíl celkem
2 ZP	8510,502	4255,251	7555,275	6500	2244,749	4489,498
4 TZP	34042,008	8510,502	7555,275	7555,275	-955,227	-3820,908
1 ZP admin.	3039,465	3039,465	11684,25	6500	3460,535	3460,535
						4129,125

Zdroj: zákon o sociálních službách, dokument o připravované reformě VF, vlastní výpočty

Na první pohled to vypadá, že novou úpravou by občanské sdružení mohlo „získat“ – měsíčně by byl příspěvek vyšší o 1 884,37 / 4 129,12 Kč. Pokud ale vezmeme v úvahu, že 0,7 úvazek pro osoby s postižením je nereálně vysoký, a že někteří jsou schopni pracovat například pouze na 0,2 úvazku¹ pak bude mít reforma spíše negativní dopad.

Pokud by totiž osoba se zdravotním postižením pracovala na 0,2 úvazku, pak jí při minimální měsíční mzdě 7995 Kč náleží odměna ve výši 1599 Kč. Pokud k tomu připočteme pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (26% z vyměřovacího základu) a pojistné na veřejné zdravotní pojištění (9%), které odvádí zaměstnavatel,

¹ Konzultace s Mgr. Kostečkou

pak dojdeme k částce 2 159 Kč. To by byla zároveň i výše příspěvku (v porovnání s dřívějším příspěvkem 4255 Kč nebo dokonce 8510 Kč). V tomto případě bude reforma znamenat snížení již tak nedostatečných příjmů a vyvstane potřeba hledat jiné zdroje.

Zároveň podle novely také již nebude možné čerpat tento příspěvek společně s příspěvkem na vytváření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací a na vyhrazení společensky účelného prac. místa, pokud budou vytvořena pro osoby se zdravotním postižením.

12 Kombinace chráněné dílny a poskytování sociálních služeb

Jako řešení ekonomicky neúnosného hospodářského výsledku provozu chráněné dílny v předchozí kapitole navrhuji propojit provoz chráněné dílny (podle zákona o zaměstnanosti) s poskytováním sociálních služeb (podle zákona o sociálních službách). Tento závěr potvrdila i konzultace s panem Kostečkou z občanského sdružení Proutek, které již chráněnou dílnu provozuje.

Je vhodné, jak pro účely splnění zákonných požadavků, tak pro lepší orientaci klientů pro obě činnosti přesně vymezit určitý prostor. V chráněné dílně by klienti pracovali podle zadání terapeuta a dostávali by za odvedenou práci mzdu. Za služby, poskytované mimo chráněnou dílnu by naopak občanskému sdružení platili. To odpovídá i koncepci zákona o sociálních službách, kdy klient dostává příspěvek a sám rozhoduje, kdo mu sociální službu poskytne. Počátečním problémem bude klienty a především jejich rodiny naučit tomuto novému systému. Ne všichni si totiž uvědomují jak je pro osoby s postižením kontakt s okolím a pracovní terapie prospěšná a také to, že provozovatel, ač nezisková organizace jim poskytuje službu, za kterou by na trhu museli zaplatit. V souvislosti s poskytováním sociálních služeb totiž samozřejmě vznikají náklady, které je nutné nějak pokrýt. Přesto v současné době existuje jen malá ochota za takovéto služby platit.

Občanské sdružení OKNA by tedy mělo zažádat o registraci podle zákona o sociálních službách, protože již v současné době povaha činnosti zákonu vyhovuje.¹ Registrace je také podmínkou pro uzavření smlouvy o poskytování sociální služby, která je novým zákonem vyžadována.

Po registraci je zde možnost žádat o dotaci, která má sloužit k financování části běžných výdajů, které vznikají v souvislosti s poskytováním sociálních služeb. Tyto dotace budou poskytovány ze státního rozpočtu prostřednictvím rozpočtů příslušných krajů.

Občanské sdružení se ale bude muset vypořádat s několika problémy, které s sebou registrace poskytování sociálních služeb přináší. Jedná se zejména o problém odborné způsobilosti osob, které budou služby poskytovat. V současné době by tuto zákonnou podmínku asistentka terapeuta nespĺňovala, ačkoliv je to osoba, která se postiženým již delší dobu věnuje a má dobré výsledky. Bylo by nutné vzdělání doplnit. Zákon poskytuje na doplnění odborné způsobilosti absolvováním akreditovaného kvalifikačního kurzu lhůtu 18 měsíců ode dne nástupu zaměstnance do práce.

Předpoklady pro práci v sociálních službách

Pracovníkem v sociálních službách je ten, kdo vykonává:

- přímou obslužnou péči o osoby v ambulantních nebo pobytových zařízeních sociálních služeb spočívajících například v nácviku jednoduchých denních činností, pomoci při osobní hygieně, manipulaci s přístroji a pomůckami, podpoře soběstačnosti či vytváření základních sociálních a společenských kontaktů. Pro tuto osobu pak zákon předepisuje odbornou kvalifikaci jako základní či střední vzdělání a absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu.

¹ Sociální službou se rozumí činnost či soubor činností, který zajišťuje pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení

- Základní výchovnou nepedagogickou činnost. Jedná se například o prohlubování základních společenských návyků, vytváření a rozvíjení pracovních návyků, manuální zručnosti, provádění volnočasových aktivit apod.

Zde je požadováno střední vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou a absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu.¹

Pokud by tedy občanské sdružení poskytovalo ve svém komunitním centru také sociální služby, pak by tyto služby byly poskytovány mimo pracovní dobu klientů terapeutem a mohlo by se jednat například o mobilizační a komunikační cvičení.

Podle vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádí zákon o sociálních službách maximální výše úhrady za osobní asistenci činí 85 Kč/ hodinu.

Sazba za služby sociální rehabilitace, která zahrnuje například nácvik dovedností pro zvládnutí péče o vlastní osobu, soběstačnost, nácvik obsluhy běžných zařízení a spotřebičů, úklid, nakupování, nácvik schopnosti využívat dopravní prostředky, chování v různých společenských situacích a podobně, činí 85 Kč/ hodinu.

Občanské sdružení OKNA však nehodlá po svých klientech požadovat maximální sazbu.

¹ Zákon o sociálních službách

Tabulka č. 11: Roční příjmy za poskytované služby pro variantu 5 klientů

	hod/den	prac. dní	Kč/hod	klientů	
os. asistenta	6	251	20	5	150 600,00
na soc. služby	2	251	75	5	188 250,00
Celkem					338 850,00

Zdroj: o. s. OKNA

Tabulka č. 12: Roční příjmy za poskytované služby pro variantu 6 klientů

	hod/den	prac. dní	Kč/hod	klientů	
os.asistent	6	251	20	6	180 720,00
soc.sloužby	1,5	251	75	6	169 425,00
Celkem					350 145,00

Zdroj: o.s. OKNA

Pro poskytování placených služeb v uvažovaném rozsahu však nebude stačit jeden terapeut a jeden asistent. Proto navrhuji přijmout ještě jednoho asistenta na celý úvazek. Tzn. při uvažované měsíční mzdě 13 209 Kč bude ročně i s pojistným na SZP představovat náklady ve výši 213 985,8 Kč. Také je možné, že si takováto skladba služeb vyžádá i dalšího terapeuta na částečný úvazek, ale prozatím bych zůstala u jednoho, aby bylo možné poskytování sociálních služeb povyžovat za příspěvek k vyřešení rozpočtové ztráty.

13 Závěr

Chráněná dílna je zákonem definovaná jako pracoviště, kde je zaměstnáno více než 60% zaměstnanců se zdravotním postižením. Osobou se zdravotním postižením je podle statistických údajů přibližně 10% obyvatel České republiky a každý desátý Evropan. Zdravotní postižení může mít mnoho podob a jejich kategorizace závisí mj. na účelu třídění. Nejčastější klasifikace zahrnuje postižení sluchu, zraku, řeči, mentální postižení, postižení pohybového aparátu a duševní poruchy. Dále je možné započítat i tzv. civilizační choroby. Život se zdravotním postižením přináší mnoho problémů a překážek jak samotným hendikepovaným, tak i jejich nejbližšímu okolí. Zdravotní postižení znamená významné ztížení každodenních úkonů i možnosti pracovního uplatnění.

Kromě omezení, které vyplývají z podstaty zdravotního postižení se často přidává minimální kvalifikace a neschopnost vyhovět současným požadavkům na neustálému tlaku na zvyšování výkonnosti. Šance na nalezení pracovní pozice na otevřeném trhu práce je tedy velmi nízká a specifická míra nezaměstnanosti hendikepovaných je daleko vyšší než všeobecná míra nezaměstnanosti. Přitom právě pracovní uplatnění je jedním z určujících faktorů společenského statusu. Vždyť i jedna z prvních otázek, které položíme cizí osobě se jistě bude týkat jejího povolání. Smysluplná pracovní činnost přináší uspokojení a přispívá ke zkvalitnění života.

Řešení otázky nezaměstnanosti je náplní státní politiky zaměstnanosti, kterou provádí Ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci s úřady práce. Základním právním předpisem pro tuto oblast je zákon č. 435/ 2004 Sb., o zaměstnanosti. Právě úřad práce rozhoduje o udělení statutu chráněné dílny a také poskytuje těmto dílnám finanční podporu. Provozovatel chráněné dílny může na místně příslušném úřadu práce zažádat o příspěvek na vytvoření chráněného pracovního místa, příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněné pracovní dílny či příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením (pro zaměstnavatele s více než 50% zaměstnanců se ZP). Tyto příspěvky mají

kompenzovat zvýšené náklady, související s přizpůsobením pracovního místa osobě s hendikepou a nižší výkonnost těchto osob.

Na hendikepované zaměstnance pamatují i některé další zákony, které se ekonomické subjekty snaží motivovat k přímému zaměstnávání osob se zdravotním postižením namísto náhradního plnění a těm, kteří již hendikepovanou osobu zaměstnali nabízí jisté zvýhodnění.

Chráněné dílny, jejichž prezentace jsem před zpracováním projektu prostudovala, se zabývají velmi různorodými činnostmi. Kromě obligátní práce s textilem, proutím a keramikou mě zaujala například dílna Adrien Digital, která převádí tištěné materiály do elektronické podoby. Občanské sdružení OKNA plánuje ve svém komunitním centru zřídit chráněnou dílnu zaměřenou spíše klasicky. V kraji sice již funguje několik chráněných dílen, ale přesto podle údajů ze statistického úřadu poptávka pro pracovních místech pro osoby s hendikepou mnohonásobně převyšuje nabídku

Po konzultaci s členkami sdružení jsem vypracovala projekt s kapacitou 5 nebo 6 klientů. V projektu se počítá pro klienty s 0,7 úvazkem, postupem času se však ukázalo, že tento předpoklad bude nejspíše nereálný. Pro plynulý chod dílny bude nutné najmout také minimálně jednoho terapeuta, asistenta a administrativní sílu a někoho, na vedení účetnictví.

Po porovnání plánovaných ročních příjmů a výdajů vychází provoz chráněné dílny neúnosně ztrátový. Protože na výdajové straně mnoho možností jak tuto bilanci vylepšit není, je nutné se zaměřit na zvýšení příjmů. Zde vidím tři možnosti, které je možné a vhodné provádět zároveň. První je posílit vztahy se stávajícími sponzory a získat nové, a to jak mezi občany tak mezi ekonomickými subjekty v kraji. Vzhledem k provázanosti občanského sdružení a studentů fakulty managementu (například díky programu 5P) by bylo možné pro tyto PR aktivity využít dobrovolníky z řad studentů.

Další možností je nabídnout zaměstnavatelům, kteří mají více než 25 zaměstnanců a nezaměstnávají osobu se zdravotním postižením, možnost poskytnutí náhradního plnění.

A konečně třetí možností je částečně přizpůsobit provoz dílny požadavkům zákona o sociálních službách. Po jistých úpravách by bylo možné zaregistrovat část činností jako sociální služby. Pak by jednak bylo možné uzavřít smlouvu o poskytování sociálních služeb a inkasovat tak za poskytované služby úhradu a také by občanské sdružení mohlo zažádat o dotace od Jihočeského kraje. Pak by ovšem bylo nutné přijmout dalšího provozního zaměstnance, aby zvýšení kvantity poskytovaných služeb nebylo na úkor kvality.

Cíl práce byl tedy naplněn a ačkoliv se reálná podoba chráněné dílny občanského sdružení OKNA bude nejspíš od mého projektu lišit, alespoň některé výstupy mohli prakticky využít.

Použité zdroje

Knihy

1. Matoušek Oldřich – *Slovník sociální práce*, Portál, Praha 2003, ISBN 80-717-8549-0
2. Krhutová Lenka – *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*, Výzkumné centrum integrace zdravotně postižených, Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, ISBN 80-244-1168-7
3. Brožová Dagmar - *Kapitoly z ekonomie trhů práce*, VŠE v Praze, národohospodářská fakulta; ISBN 80-245-1120-7, vydání první, rok 2006
4. Jírová Hana - *Trh práce a politika zaměstnanosti*, VŠE v Praze, fakulta národohospodářská, ISBN 80-7079-635-9, vydání první, rok 1999
5. Jaroňová Kateřina – *Podnikatelský plán Komunitního centra Okénko*, semestrální práce, Jindřichův Hradec 2007

Internetové články

6. Standardy podporovaného zaměstnávání
Staženo: 06/08/31

[online]: <http://www.dobromysl.cz/scripts/detail.php?id=494>
7. Chráněné pracovní místo, chráněná pracovní dílna
Staženo:

[online]: http://portal.mpsv.cz/sz/local/do_info/ostatniinformace/chpm_chpd
8. Zdravotní postižení – přehled vybraných mezinárodních dokumentů se zřetelem na zdravotní postižení
Staženo: 06/09/12

Poslední aktualizace: 07/07/11

[online]: <http://www.diskriminace.cz/do-postizeni/>
9. Mezinárodně-právní standardy
Staženo: 06/10/12 Poslední aktualizace: 07/08/04

[online]: <http://www.diskriminace.cz/do-postizeni/standardy.phtml>
10. Národní akční plán sociálního začleňování 2006-2008
Staženo: 06/10/10
Poslední aktualizace: 06/03/10

- [online]: <http://www.mpsv.cz/cs/2091>
11. Národní plán podpory a integrace 2006 – 2009 - zaměstnanost a zaměstnávání
Staženo: 06/10/12
- [online]:
<http://czp.az4u.info/redakce/index.php?clanek=6011&lanG=cs&xuser=&slozka=7718&xsekce=6008>
12. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
Staženo: 06/08/05
- [online]: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/listina-zakladnich-prav-a-svobod/>
13. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením – rozcestník MPSV
Staženo: 06/08/20
[online]: <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zamestnaniosob>
14. JUDr. Jouza Ladislav – Nový zákon o zaměstnanosti s komentářem, IV. Část
Staženo: 06/08/20
- Poslední aktualizace: 04/09/21
- [online]: <http://www.profit.cz/legislativa/200439/53>
15. zákon č. 435/2004 o zaměstnanosti, třetí část
Staženo: 06/08/20
- [online]: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zamestnanost/cast3.aspx>
16. vyhláška č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 o zaměstnanosti
Staženo: 06/08/31
- [online]: http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/v_518_2004
17. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu
[CD ROM]: E-PORADCE, květen 2006 + aktualizace
18. Zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách
[CD ROM]: E-PORADCE, květen 2006 + aktualizace
19. Zákon č. 589/2002 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti
[CD ROM]: E-PORADCE, květen 2006 + aktualizace
20. Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění
[CD ROM]: E-PORADCE, květen 2006 + aktualizace
21. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
[CD ROM]: E-PORADCE, květen 2006 + aktualizace

22. Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické a darovací
[CD ROM]: E-PORADCE, květen 2006 + aktualizace
23. Zákon č. 338/1992 Sb., o daních z nemovitosti
[CD ROM]: E-PORADCE, květen 2006 + aktualizace
24. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce – část pátá: BOZP
Staženo: 07/04/12

[online]: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zakonik-prace/cast5h2.aspx>
25. Program na podporu obnovy nebo technického zhodnocení hmotného investičního majetku, který slouží k pracovnímu uplatnění osob se zdravotním postižením
Staženo: 07/11/07

[online]:
http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/programy_zamest/celostatni/popis_programu
26. Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách,
Staženo:06/08/31

[online]: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb06108&cd=76&typ=r>
27. Vyhláška č. 505/2006 Sb, kterou se provádí zákon o sociálních službách
Staženo: 07/12/03

[online]:www.kr-stredocesky.cz/.../socialni-sluzby/23285/download/16164-vyhlaska_505_o_socialnich_sluzbach.pdf
28. Nový zákon o sociálních službách je určen lidem, kteří potřebují pomoc, TZ Praha
Staženo: 06/08/31

Poslední aktualizace: 05/05/16

[online]: <http://www.noviny-mpsv.cz/files/clanky/1157/160505a.pdf>
29. Müllerová Ludmila - Nový zákon o sociálních službách - Systém sociálních služeb bude upraven tak, aby více odpovídal potřebám lidí – Noviny MPSV
Staženo:06/08/31

Poslední aktualizace: 05/06/14

[online]: <http://archiv.noviny.mpsv.cz/clanek.php?id=687>
30. Zákon o sociálních službách prošel prvním čtením – Sociální Revue (051201
Staženo: 06/05/31

Poslední aktualizace: xx/12/01

[online]: <http://socialnirevue.cz/item/zakon-o-socialnich-sluzbach-prosel-prvnim-snemovnim-ctenim>

31. Sociální reformy – otázky a odpovědi

Staženo: 07/09/12

Poslední aktualizace: 07/11/08

[online]: <http://www.mpsv.cz/cs/4753>

32. ČTK - Krajské úřady i magistráty nezaměstnaly povinný počet postižených

Staženo: 06/09/14

Poslední aktualizace: 06/02/14

[online]:

<http://czp.az4u.info/redakce/index.php?clanek=8151&lanG=cs&xuser=&slozka=4624&xsekce=4934>

33. Chroustová Erika – Proč

Staženo: 06/09/14

[online]: <http://www.stejnasance.cz/clanek.php?id=7>

34. Internetové stránky o.s. OKNA

[online]: <http://okna.rimini.cz/index.php>

35. Internetové stránky chráněné dílny Adrien Digital

[online]: http://www.cspzlin.cz/11/Chranena-dilna-ARDIEN-DIGITAL_9.aspx

36. Internetové stránky chráněné dílny Gerlich Odry, s.r.o.

[online]: <http://www.gerlich-odry.cz/cs/>

37. Internetové stránky chráněné dílny Fokus Vysočina, výroční zprávy

[online]: <http://www.fokusvysocina.cz/>

38. Internetové stránky Jihočeského kraje

[online]: www.kraj-jihocesky.cz/

39. Okres Jindřichův Hradec

Staženo: 09/11/07

Poslední aktualizace: 07/11/08

[online]: http://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_Jind%C5%99ich%C5%AFv_Hradec

40. Topolánek, Nečas, Kalousek - Reforma veřejných financí 2007 – 2010

[online]: www.mpsv.cz/files/clanky/3901/MFCR_MPSV_RVF.pdf

Statistiky

41. Statistická ročenka ČR za rok 2006 (za rok 2005)

Staženo: 06/10/08

[online]: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

42. Krajská statistická ročenka Jihočeského kraje 2006 (za rok 2005)

Staženo: 06/10/08

[online]: <http://www.czso.cz/xc/edicniplan.nsf/p/13-3101-06>

43. Hrubý měsíční plat a jeho složky, diferenciacce, placená doba podle podskupin zaměstnání KZAM-R za Jihočeský kraj

Staženo: 06/12/07

[online]: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/vydelky/download/2006>

44. Průměrná hrubá měsíční mzda – na fyzické osoby

Staženo: 07/11/11

[online]:

[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/tab_1_prumerna_hrubá_mesicni_mzda_na_fyzicke_osoby/\\$File/cpmzcr083007_1.xls](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/tab_1_prumerna_hrubá_mesicni_mzda_na_fyzicke_osoby/$File/cpmzcr083007_1.xls)

Konzultace

45. Štěpánka Hrbková, úřad práce Jindřichův Hradec
průběžně

46. Mgr. Jan Kostečka, o.s. Proutek, Plasná
07/09/24

47. Mgr. Eva Lánská, Fokus Vysočina
06/09/18

Přílohy

Příloha č. 1

Počet volných pracovních míst určených pro ZP vs. počet uchazečů o tyto místa v okrese
Jindřichův Hradec

měsíc/rok	VPM	uchazeči
01/05	6	601
02/05	6	602
03/05	9	600
04/05	11	575
05/05	8	562
06/05	9	564
07/05	9	569
08/05	10	557
09/05	12	549
10/05	13	547
11/05	9	566
12/05	8	581
01/06	30	590
02/06	46	595
03/06	17	615
04/06	16	594
05/06	27	561
06/06	29	525
07/06	25	518
08/06	17	520
09/06	20	515
10/06	16	506
11/06	24	503
12/06	19	509
01/07	24	522
02/07	36	513

(zdroj: ČSÚ)

Příloha č. 2

Počet volných míst určených pro osoby se ZP vs. počet uchazečů o ně v Jihočeském kraji

měsíc/rok	VPM	Uchazeči
01/05	80	3401
02/05	87	3454
03/05	66	3452
04/05	86	3347
05/05	82	3288
06/05	100	3322
07/05	87	3360
08/05	77	3415
09/05	80	3362
10/05	78	3334
11/05	94	3380
12/05	131	3456
01/06	144	3598
02/06	180	3620
03/06	158	3621
04/06	166	3531
05/06	209	3454
06/06	236	3374
07/06	226	3383
08/06	233	3382
09/06	285	3319
10/06	280	3270
11/06	280	3296
12/06	245	3351
01/07	237	3499
02/07	263	3484

(zdroj: ČSÚ)

Příloha č. 3

Počet volných míst určených pro osoby se ZP vs. počet uchazečů o ně v ČR

měsíc/rok	VPM	Uchazeči
01/05	1591	76452
02/05	1416	76427
03/05	1298	76345
04/05	1258	75000
05/05	1332	74383
06/05	1262	74307
07/05	1316	74666
08/05	1517	74829
09/05	1444	74258
10/05	1565	73791
11/05	1560	74128
12/05	1802	75316
01/06	1982	76526
02/06	1985	76522
03/06	2161	76324
04/06	2098	74996
05/06	2309	73985
06/06	2528	72852
07/06	2514	72882
08/06	2948	72319
09/06	3190	71146
10/06	3195	70590
11/06	3228	70371
12/06	3170	71318
01/07	3332	72756
02/07	3682	72303

(zdroj: ČSÚ)

Příloha č. 4

Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo určené pro osobu se ZP

měsíc/rok	Jindřichův Hradec	JČ kraj	ČR celkem
01/05	100,17	42,51	48,05
02/05	100,33	39,70	53,97
03/05	66,67	52,30	58,82
04/05	52,27	38,92	59,62
05/05	70,25	40,10	55,84
06/05	62,67	33,22	58,88
07/05	63,22	38,62	56,74
08/05	55,70	44,35	49,33
09/05	45,75	42,03	51,43
10/05	42,08	42,74	47,15
11/05	62,89	35,96	47,52
12/05	72,63	26,38	41,80
01/06	19,67	24,99	38,61
02/06	12,93	20,11	38,55
03/06	36,18	22,92	35,32
04/06	37,13	21,27	35,75
05/06	20,78	16,53	32,04
06/06	18,10	14,30	28,82
07/06	20,72	14,97	28,99
08/06	30,59	14,52	24,53
09/06	25,75	11,65	22,30
10/06	31,63	11,68	22,09
11/06	20,96	11,77	21,80
12/06	26,79	13,68	22,50
01/07	21,75	14,76	21,84
02/07	14,25	13,25	19,64

Zdroj: údaje ČSÚ a vlastní výpočty

Příloha č. 5 Komunitní centrum Okénko

Příloha č. 6 Výrobky klientů chráněné dílny

Příloha č. 7 Pracovní pracoviště v chráněné dílně

